

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (1439) 1977 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 8

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Magiškas receptas

Tautiškai sąmoningoji išeivija tebeieško būdų, kaip išauklėti savo jaunimą, kad būtų lietuviškas. Ir spaudoje, ir suvažiavimuose, ir privačiuose pokalbiuose ta tema tebėra neišsiaiškinta. Ir nenuostabu, nes tai esminė mūsų gyvenimo kryžkelė. Jeigu tėvai ir visi kiti veiksniai nepajėgs įkvėpti jaunąjį kartą lietuviškumo, teks nubraukti ją iš tautos sudėties. Visi tai mato ir, kiek galėdami, stengiasi išvengti tos tragedijos, skaudžios tėvams, išeivijai ir tautai. Kaikurie tėvai tokios grėsmės akivaizdoje imasi radikalių priemonių — bando siųsti savo vaikus į sovietų okupuotą Lietuvą, kad ten per kelias savaites sulietuvėtų. Komunistinė ir kolaborantinė spauda nuolat kala, esą visos išeivių pastangos išauklėti vaikus lietuviškus bus tuščios, jeigu vaikai nebus siunčiami į Lietuvą. Jų akyse tai magiškas receptas, kuris vienu užmoju gali išspręsti susirūpinusių tėvų problemas. Panašiu tonu rašo ir propagandinė okupuotos Lietuvos spauda, kartais pasiūlydama iš mūsų išeivijos pastangų tautinio auklėjimo srityje ir pabrėždama mintį, esą magiškas raktas randamas tik Lietuvoje. Nevienas, pasiskaitęs tokių samprotavimų, patiki bei pasiūlydama kolaborantinę linkmę, manydamas, kad tai autentiškas ryšys su tauta. Bet tai apgaulinga linkmė, vedanti į apgaulingą problemos sprendimą.

APIE ŠIOS linkmės apgaulingumą esame ne kartą rašę "TZ" ir susilaukę neigiamos kritikos. Laikas ir patirtis betgi parodė, kad ryšiai su okupuota Lietuva nėra magiškas receptas, kuris galėtų mūsų tautinio auklėjimo problemą vienu ypu išspręsti. V. Vokietijos lietuvių jaunimo grupės laikraštelyje "Jaunimo Balsas" (1977 m. 3 nr.) pasirodė A. Hermanno rašinys "Kelionės į Lietuvą". Jo autorius, keletą kartų lankęsis okupuotoje Lietuvoje, prisidėjęs prie tų jaunimo kelionių organizavimo, sako: "Po dabar jau keturių jaunimo kelionių į Lietuvą reikia pripažinti, kad... šios kelionės prie lietuvių susitirpinimo ar išlaikymo nedaug ką prisidėjo. Kurie prieš keliones lietuviškame gyvenime nesirodė, nerado tikslo prisidėti prie jo ir po kelionės." Tai jau patirties išvada, į kurią reikėtų visiems atkreipti dėmesį ir peržiūrėti galbūt daugelio optimistų lig šiol puoselėtas iliuzijas apie magišką receptą. Tokio is viso nėra. Trumpaaiškus kelionės ar net kursai Vilniuje negali išeiviško jaunolio padaryti lietuviu. Tos kelionės ar kursai gali tik sustiprinti, atgaivinti jau įdiegtą lietuviškumą. Taigi, jų reikšmė tėra tik pagalbinių. Pagrindinis lietuvių formavimas turi prasidėti išeivijos šeimoje, mokykloje, parapijoje, organizacijoje. Tikslai po viso šio proceso, kai jaunuolis ar jaunuolė, įžengia į lietuviškumą kelią, galima tikėtis, kad ir kelionės Lietuvon bus gaivinamos.

REMIANTIS jau turima patirtimi, reikėtų dar labiau stiprinti lietuviškąjį auklėjimą visuose išeivijos veiksmuose, ypač šeimose ir mokyklose. Girdėti, kad kai kuriose vietovėse buvo pradėta nuvertinti šeimos ir mokyklos reikšmę, viliantis magiško recepto, kuris be jokių pastangų išeivijos jaunimą padarytų lietuvišką. Bet tai iliuzija. Pagrindinės lietuviškumo formavimo bazės yra mūsų pačių rankose. Niekas kitas to darbo neatliks, jeigu pagrindinės bazės kapituolius. Kaikurie išeivijos tautiečiai dėjo stiprias viltis į lituanistinius kursus Vilniuje. Bet ir jie žymesnės įtakos neturi tiems, kurie atvyksta nepasiruošę. Kas kita būtų, jeigu išeivijos jaunuoliai galėtų patypti Lietuvoje metus ar dvejus, kaip tai būdavo nepriklausomoje Lietuvoje. Deja, dabar tai neįmanoma. Dėl to reikia lietuviškos artilerijos organizuoti ir išlaikyti išeivijoje, kur vyksta pagrindinis lietuvių jaunimo formavimas. Kaikas siūlo išeivijos lietuvių jaunimo organizacijoms rengti keliones į Lietuvą, bet nepastebi, kad pagrindinis jų užmojis turėtų būti nukreiptas į savąsias bazes išeivijoje. Jeigu jų nebus, ką gi tos organizacijos veš į Lietuvą? O gi nutautusį jaunimą, negalintį nė susikalbėti su savaisiais. Tai būtų ir gėda, ir apsilėidimas. Be to, grupinis keilavimas per "Tėviškės-Rodinos" draugiją yra įėjimas per indoktrinacijos mašineriją, kurios galima išvengti kitais būdais.

KANADOS ĮVYKIAI

Naujas įstatymas

Naujasis Kvebeko įstatymas nr. 101, oficialiai pripažįstantis tik prancūzų kalbą, praktiškai šią provinciją padaro vienkalibę. Premjeras R. Levesque įstatymą priėmė be jokio vargo, nes parlamente turi didelę separatistinės Kvebeko partijos atstovų daugumą. Protesto susilaukė tik staigus debatų nutraukimas, palietęs atskirus šio įstatymo paragrafus. Komentatoriai nuogąstauja, kad įstatymo priėmimas gali padaryti didelę žalą prancūzų kilmės kvebekiečiams kitose Kanados provincijose. Jie vadovaujasi klausimu: jeigu Kvebeke suvaržomas angliškasis švietimas bei anglų kalbos vartojimas darbovietėse, koks tikslas belieka plėsti prancūzų kalbą kitose provincijose? Kanados konstitucija oficialiomis pripažįsta anglų ir prancūzų kalbas, o Kvebekas savo naujojo įstatymu — tik vieną prancūzų kalbą. Tokiu atveju dabartinės Kanados premjero P. E. Trudeau pastangos didinti prancūzų kalbos teises kitose provincijose gali baigtis nepalankia jų gyventojų reakcija. Dalis kvebekiečių betgi mano, kad Kvebekas duoda tiek teisių anglų kalbai, kiek kitos provincijos — prancūzų kalbai.

Premjeras P. E. Trudeau buvo prasiūkęs, kad Kvebeko įstatymo nr. 101 klausimu sprendimą greičiausiai teks padaryti augščiausiam Kanados teismui. Jis gali būti paskelbtas nelegaliu, jeigu prieštarauja Britų Š. Amerikos Aktui, kuris yra laikomas Kanados konstitucija. Šia kryptimi, atrodo, jau pasuko pirmininkė J. Dougherty vadovaujama protestantiškų Mont-realio mokyklų vadyba, nutarusi į angliškąsias mokyklas priimti visus mokinius, net ir tuos, kurie pagal naująjį įstatymą turi būti nukreipti į prancūziškąsias. Premjeras R. Levesque to (Nukelta į 6 psl.)

Nuslėpti įvykiai Vakarų stebėtojai — taip savo raštą pradeda estų demokratų atstovai — labai mažai ar net visiškai nežino tikrosios žmogaus teisių padėties Estijoje. Niekas nepastebėjo, kad, praėjus vos pusantro mėnesio nuo Helsinkio baigiamojų akto pasirašymo, Taline augščiausias Estijos teismas inscenizavo politinę bylą, kurios vykdavo tik Stalino laikais.

Venecuelos lietuviai — Petras Kriščiūnas, knygynėlio tvarkytojas, ir Juozas Menkeliūnas, Karako Kultūros Fondo pirmininkas, privačiame pašnekesyje aptaria įvairius veiklos klausimus

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Estijos pagrindžio raštai

Tokios periodinės pagrindžio spaudos, kaip mūsų "LKB Kronika", "Aušra" ir kiti slapsti Lietuvoje leidžiami laikraščiai, estai neturi, tačiau savilaidos būdu leidžiamų bei platinamų raštų ir Estijoje netrūksta. Nė lengvi ir jų keliai ir užsienį, kurį pasiekia tik labai nežymi dalis, ir tai su didesniu ar mažesniu pavėlavimu. Dažniausiai tai yra atsišaukimai ar skundai, platinami iš rankų ir rankas arba tiesiog adresuoti Vakarų visuomenei ar tarptautinėms organizacijoms.

Iki šiol tuo bene labiausiai išgarsėjo Demokratinis Estų Sąjūdis, be abejonės, nelabai gausi ir neformali grupė, tačiau gana veikli ir įdomi savo bekompromisinio reikalavimo atstatyti Estijos laisvę ir nepriklausomybę.

Nemažą atgarsio Vakarų spaudoje sulaukė du estų demokratų bendrai su kita giminėja grupe — Tautinių Estų Frontu — paskelbti memorandumai Jungtinėms Tautoms. Juose išreikštas Estijos nepriklausomybės atstatymo reikalavimas taip aiškiai ir nedviprasmiškai, jog pradžioje kaikas net abejojo šių memorandumų autentiškumu, įtarė, jog tai galėtų būti emigrantinių sluoksnių klastotės. Vėlesnieji įvykiai tuos įtarimus išsklaidė.

Vienas toks svarus įrodymas yra neperseniausiai Vakarų pasiekęs naujas Demokratinio Estų Sąjūdžio dokumentas, parašytas maždaug prieš metus, būtent 1976 spalio 21 Piaru mieste. Jo autoriai — "estų demokratų atstovai" kreipiasi į Amerikos europinę saugumo ir bendradarbiavimo komisiją, prašydami susirūpinti žmogaus teisių padėtimi Estijoje. Tai nemažos apimties raštas, kurio čia tik santrauką galime pateikti.

Nuslėpti įvykiai

Vakarų stebėtojai — taip savo raštą pradeda estų demokratų atstovai — labai mažai ar net visiškai nežino tikrosios žmogaus teisių padėties Estijoje. Niekas nepastebėjo, kad, praėjus vos pusantro mėnesio nuo Helsinkio baigiamojų akto pasirašymo, Taline augščiausias Estijos teismas inscenizavo politinę bylą, kurios vykdavo tik Stalino laikais.

1975 m. spalio 21-31 dienomis buvo teisiami penki estai

intelektualai: Talino technologinio instituto dėstytojas Kalju Miatikas, g. 1932; jo kolega Sergejus Soldatovas, g. 1933 (iš mišrios šeimos, motina estė); inž. Mati Kiirendas, g. 1939; gyd. Arvo Varato, g. 1932, ir vertėjas Artiomus Juskevičius, g. 1931 (ukrainiečių kilmės).

Visi penki buvo teisiami už vad. "antitarybinę agitaciją" bei propagandą pagal Estijos baudžiamojo kodekso 68 straipsnį. Jie buvo kaltinami parengę memorandumą JT visumos susirinkimui Estijos valstybinės nepriklausomybės reikalu, prašantį praversti laisvus rinkimus JT priežiūroje. Jie taip pat buvo kaltinami parašę estų demokratų programą ir leidę kitokių raštus savilaidos priemonėmis. Jų bylos nagrinėjimas nebuvo viešas. Teismo salėn patekti galėjo tik KGB atrinkti partiniai aktyvistai bei kaltinamųjų artimieji. Daugelį kitų norėjusių patekti į teismo rūmus ir stebėti bylos eigą sąrgybinių jėgų pašalino. Po teismo vietinėje spaudoje buvo paskelbtas tik trumpas nuosprendis, kuriame nieko nepasakyta, už ką jie buvo nubauti, nei ko jie siekė ar ką padarė.

Kaltinamųjų reikalavimai

Patys kaltinamieji primygtinai reikalavo viešai paskelbti bent vieną jiems primetamą raštą ir teisme išnagrinėti jų turinį. Jie taip pat prašė teismą pakviesti Jungtinių Tautų ekspertus ir atsklausti jų nuomones, ar jiems priskiriami dokumentai iš tikrųjų reiškia nusikaltimą pateiktojo kaltinimo prasme. Nė vienas teisiamųjų prašymas nebuvo patenkintas. Savo ruožtu jie teigė, kad nemėgino kenkti esamai valdžiai ir nesiekė jos nuversti. Jie tik rūpinosi, kad būtų gerbiamos pagrindinės žmogaus teisės bei laisvės, kad būtų pašalintos valdžios daromos neteisės, klaidos ir savivalė, siekiant moralinio visuomenės atgimimo. Teisiamieji sakė esą betkokio smurto priešai ir rėmėsi visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 19-ju str. ir sovietinės konstitucijos 125-ju str.

Teismo sprendimas

Teismas į visus tuos argumentus neatsižvelgė. Teisiamieji buvo pripažinti kaltais — jie skelbė "šmeižikiškus" raštus. Estų demokratų memorandumas

pasmerktas kaip provokacija, siekianti Vakarų galybių iškišimo į Sov. Sąjungos vidaus reikalus. Augščiausiojo teismo nuosprendžiui dviem bylos dalyviams paskirta bausmė — po 6 metus griežto režimo darbų kolonijoje, kitiem dviem — po 5 metus, o vienam — treji metai lygtinai. Nuteistieji estų demokratų bausmę atlieka ne Estijoje, bet Mordovijos ir Permės lageriuose — Rusijos gilumoje. Du iš jų — S. Soldatovas ir A. Juskevičius yra sunkūs ligoniniai.

Ryšium su šia byla nukentėjo ir daugiau estų inteligentų, žinomu savo palankumu Estijos laisvės ir nepriklausomybės idėjoms. Jie buvo kratomi, tardomi, atleisti iš darbo. 1975 m. valymų aukomis tapo: buvęs Tartu universiteto sociologinės laboratorijos vedėjas Vooglaidas, sociologas Einasto, muzikologas ir pianistas Tukas, estų tarybinės enciklopedijos redakcijos narys Kelamas, Talino simfoninio orkestro direktorius Trjutrjumovas ir kt.

Poeto likimas

Minėtame dokumente atskirai iškeliamas poeto Sveno Kreeko, gimusio 1930 m., atvejis. Poetas Kreekas, buvęs Piaru miesto Endlos teatro direktorius, tragiškai mirė Talino kalėjime, praėjus vos vienai savaitai po Helsinkio susitarimų pasirašymo. Jis buvo suimtas 1975 m. pradžioje už tai, kad siekė atgaivinti demokratinius idealus, rašė ir platino savilaidos raštus, tarp jų ir socialistų manifestą, reikalavo demokratinių reformų. Oficialiai buvo pranešta, kad poetas Kreekas rastas pasikrojęs kalėjimo kameroje, tačiau daug kas tuo netiki ir spėja, kad tokiu būdu KGB susidorojo su nepageidaujamu estų patriotu.

Tokių pavyzdžių Estijoje yra ir daugiau. Juos išskeldami, estų demokratų atstovai savo raštelė atkreipia adresatų dėmesį į tai, kad Estijoje šiuo metu plačiai ir sistemingai laužomos pagrindinės žmogaus teisės. Todėl jie kreipiasi į visų dorų ir atsakingų piliečių sąžinę, į Vakarų spaudą ir organizacijas, prašydami solidarumo ir paramos. Ar išgars šį pagalbos šauksmą tie, kurie netrukus Belgrade pradės svarstyti Helsinkio įsipareigojimų vykdymą?

A. Lembergas

Pasaulio įvykiai

SESTASIS PASAULINIS PSICHIATRU KONGRESAS HAVAJUOSE. Honolulu mieste, 90:88 balsų santykiu priėmė rezoliuciją, smerkiančią psichiatrijos piktnaudžiimą Sovietų Sąjungoje bei kitose šalyse. Balsavimui buvo panaudota komplikuoata sistema, duodanti atitinkamą balsų skaičių kiekvienos valstybės psichiatriams pagal jų organizacijos dydį, išsiungimo į Pasaulinę Psichiatrų Draugiją metus. Sovietų atstovas dr. E. Babajanas spaudos konferencijoje paneigė politinių kalinių kankinimą psichiatrinėse ligoninėse, kaltę suversdamas disidentų skleidžiamiems šmeižams. Kitas sovietų delegatas dr. G. Morozovas betgi prasiarė, kad kankurie pacientai psichiatrinėse ligoninėse anksčiau yra bausti už antisovietinę veiklą. Sovietų psichiatras dr. A. Papiasvilis, Britanijos sostinėje Londone pasiprašęs politinės globos, patvirtino psichiatrijos panaudojimą prieš politinius kalinius Sovietų Sąjungoje ir Čekoslovakijoje. Jų kankinimą psichiatrinėse ligoninėse jis yra matęs savo akimis. Sovietų Sąjungą smerkiančią rezoliuciją 4.000 kongreso atstovų iš 60 pasaulio šalių pasiūlė Australija ir N. Zelandija. Jie taipgi priėmė ir JAV psichiatrų rezoliuciją, raginančią įsteigti specialų komitetą tirti psichiatrijos pažeidimams, prižiūrėti šios profesijos etika. Sovietų psichiatrai, susilaukę viešo pasmerkimo, grąsina išstoti iš Pasaulinės Psichiatrų Draugijos.

Atnaujinama ryšius

Kuba ir JAV pasikeitė dešimtimi diplomatų, atnaujinamos dalinius diplomatinis ryšius, kurie buvo nutraukti 1961 m. sausio 3 d. Kubiečiai Vasingtone įsikūrė Čekoslovakijos ambasadoje, o amerikiečiai Havanoje — senajame JAV ambasados pastate. Oficialiai Kuba turės specialų skyrių Čekoslovakijos ambasadoje, JAV diplomatai, vadovaujami L. Lane, priklausys Šveicarijos ambasada. Abiejų skyrių atidarymas buvo sutiktas tosta, linkinčiais pilną diplomatinį ryšį atstatymą ateityje. Pagrindine kliūtimi tenka laikyti JAV praktikuojamą prekybos su Kuba boikotą. Pasak JAV delegacijos vadovo L. Lane, pirmiausia bus stengiamasi išvežti apie 400 JAV piliečių bei jų kubietiškas šeimas. Kuba jau yra sutikusi išleisti už amerikiečių ištekejusias kutes ir jų vaikus. Ji taipgi žada sušvelninti varžtus JAV gyvenančių kubiečių apsilankymams Kuboje.

Svečias Pekinge

Iškilmingo sutikimo Pekingo aerodrome susilaukė Jugoslavijos prez. J. B. Tito. Čia jo laukė net pats kiniečių kompartijos vadas Hua Kuo-fengas, o Pekingo gatvėse ovacijas kėlė 100.000 kiniečių minia. Oficialiame priėmime H. Kuo-fengas pranašavo neišvengiamą karą, kuriuo vieną dieną baigsis dabartinės Sovietų Sąjungos ir JAV varžybos. J. B. Tito pripažino įtampą pasaulyje, tačiau karo nėra linkęs laikyti neišvengiamu. Pasitarimuose buvo paliestas ryšių gerinimas tarp Kinijos ir Jugoslavijos. Oficialūs abiejų kompartijų ryšiai buvo nutraukti 1958 m., kai

Nuvertino kronas

Svedijos premjeras T. Faeldinas paskelbė kronos nuvertinimą 10% ir kainų užšaldymą iki spalio pabaigos. Šį žingsnį padiktavo sumažėjusi perbrangūs svediški gaminių paklausa užsienyje. Svedija taipgi pasitraukė iš 1972 m. įsteigtos Europos valstybių sąjungos, reguliavusios piniginių vienetų pastovumą bendromis įėjomis. Dėl ekonominių problemų iš jos jau anksčiau pasitraukė Prancūzija, Britanija, Airija ir Italija. Sąjungos narėmis dabar tėra likusios šešios valstybės — V. Vokietija, Olandija, Belgija, Liuksemburgas, Danija ir Norvegija. Dvi pastarosios, sekdamos Svedijos pavyzdžiu, taip pat nuvertino savo kronas 5%. Galimas dalykas, panašiai turės pasielgti ir Suomija.

Prie ambasados

Sovietų milicininkai nuo JAV ambasados durų nusitempė nežinomą asmenį, apie 40 metų amžiaus. Amerikiečiams pareigūnams jis sūkė: "Sakoma, kad komunistų partija yra darbininkų partija, o aš sakau, kad ji tėra vergų partija..." Sumtas buvo įstumtas KGB agentų automobiliu, kur ji pradėjo nušti vienas kagebistas. Ambasada saugantys milicininkai, nepaisydami amerikiečių protestų, dažnai sulaiko ambasadon norinčius įeiti Sovietų Sąjungos piliečius. Tokiu elgesiu grubių pažeidžiamis diplomatiniai ryšiai, laužomi Helsinkio konferencijos susitarimai. Demokratiniai kraštai savo piliečiams netrukdo užsieninėti į Sovietų S-gos ambasadas bei konsulatus.

Šiame numeryje:

Magiškas receptas

Pagrindinės bazės jaunimo lietuviškumui formuoti yra mūsų rankose

Estijos pagrindžio raštai

Estų intelektualų byla atskleidžia žmogaus teisių laužymą po Helsinkio konferencijos

Vatikanas ir Rytų Europa

Popiežius Paulius VI religinės būklės gerinimo komunistų šalyse ir toliau žada siekti diplomatinio dialogo

Suvalkų trikampio tautiečių balsas

Lietuvių raštas, komentuojantis pernkingą Lomžos vysk. M. Sasinovskio laišką "TZ" redakcijai

Politinė orientacija dabarties Lietuvoje

Aktuali disidentų dr. A. Štromo paskaita Europos lietuvių studijų savaitėje

Kur švietėjai šviečiasi

K. Milerio įspūdžiai iš mokytojų ir jaunimo stovyklos Dainavoje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$12, pusmetinė — \$6.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland—Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$12.00 per year, \$6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Vatikanas ir Rytų Europa

Popiežius nežada keisti dabartinės Vatikano "rytų politikos"

Dabartinė Vatikano laikysena komunistinių kraštų atžvilgiu laisvajame pasaulyje susilaukia gana aštrios kritikos. Prieš ją pasisakė visa eilė rusų ir kitų tautų disidentų ir dalis katalikų spaudos. Tuo klausimu pasirodė veikalų V. Vokietijoje, JAV-se ir kitur. Vienas tokių yra "Détente versus dissent", išleistas JAV-se anglų kalba ir Italijoje — italų kalba ("Mosca et Vaticano"), parašytas jėzuito kun. Floridi. Panašaus turinio knyga kiek anksčiau buvo išleista V. Vokietijoje, būtent, H. J. Stehle "Die Ostpolitik des Vatikans". Jei pastarosios autorius gvildena klausimą daugiau bendrosios politikos rėmuose, tai kun. Floridi remiasi daugiausia disidentais bei informacija iš persekiojamų kraštų. Jis kritiškai vertina dabartinę Vatikano laikyseną, laiko ją žalinga. Pasak jo, Vatikano uždavinys esąs remti už tikėjimo laisvę kovojančias tautas, o ne bendradarbiauti su byrėti pradėjančia sovietine imperija.

Kiek matyti iš spaudos, Vatikano viršūnės tebėra nusiteikusias eiti pradėti diplomatinio dialogo keliu, kuris esą jau pateisina save geromis pasekmėmis. Šis nusistatymas matyti iš Vengrijos kompartijos sekretoriaus Janos Kadaros priėmimo Vatikane š.m. birželio 9 d. Iš esmės tai nebuvo naujovė, nes Vatikane jau yra lankęsi ir Adžubėjus, ir Gromyką, ir Podgornas, ir kiti. Vis dėlto žurnalistai pastebėjo, kad iki šiol Vatikanas primadavo daugiausia sovietinių valdžių pareigūnus, o šį kartą priėmė kompartijos sekretorių, kurio rankose faktiškai yra visi krašto valdymo siūlai.

Minėto vizito proga buvo prisiminta, kad popiežius Jonas XXIII 1963 m. pasiuntė į Budapeštą mons. Casaroli pradėti dialogo su komunistine vyriausybe. Po 14 metų atvyko Romon pats Vengrijos kompartijos šefas. Popiežius Paulius VI pasidžiaugė tuo vizitu ir pareiškė, kad "bandymas patvirtino pasirinkto kelio teisingumą" (Informations Catholiques Internationales, 1977. VII. 15). Anot Pauliaus VI, tai esąs "dialogo kelias, siekias laiduoti K. Bendrijos teises bei interesus, bet kartu bandąs suprasti valstybės rūpesčius bei užmojus jai priklausančiose srityse." Ir kai abi pusės — K. Bendrija ir komunistinė valstybė sutiks pripažinti viena kitos teises bei pareigas, visam kraštui bus nauda, nes atsirastų tikros religinės taikos atmosfera. Tada K. Bendrija, pasak Pauliaus VI, skatins vienybę ir bendradarbiavimą visų socialinio gyvenimo sluoksnių visos tautos gerovei.

Iš minėtų Pauliaus VI pareiškimų matyti, kad Vatikanas eis ir toliau kę tik minėtų kelių

ne tik Vengrijoje, bet ir kitur. Tai nereikia, kad Vatikanas negirdėtų kritikos. Jis ją seka, bet nesibijo ir pasitiki "istorijos teismu" bei savo sąžine. Jis viliasi, kad su laiku diplomatinio dialogo keliu pagerės religijos būklė ir kituose sovietiniuose kraštuose.

Paulius VI Kadaros apsilankymą Vatikane pavadino "vieno etapo užbaiga". Matyt, jis tai laiko santykių su Vengrija "normalizavimu" po kardinolo Mindszenty mirties. Pastarojo įpėdinis Esztergomo arkivyskupijoje kardinolas Laszlo Lekai palaiko gana gerus santykius su komunistine Vengrijos vyriausybe. Tai rodo Austrijos prezidento Kirchschlagerio vizitas š. m. birželio mėn. Budapešte, kur pastarasis aplankė ir kardinolą Lekai, lydimas Vengrijos valstybės šefo Losonczy. Tai buvo pirmas kartas, kad toks augštas komunistinės valstybės pareigūnas padarė oficialų vizitą Vengrijos primui ir kardinolui arkivyskupijos rėmuose.

Tais oficialiais vizitais, žinoma, Vengrijos katalikų problemos toli gražu nėra išspręstos. Katalikai ir toliau nepasitiki komunistų partijos pažadais bei taktiniais vingiais. Lauktos religijos laisvės vis nėra, ir reikės dar daug pastangų jai iškovoti. Optimistai mano, kad pradžia padaryta ir yra pagrindo laukti pagerėjimo. Visų akys nukreiptos į ateitį. Ir pats popiežius Paulius VI pareiškė, jog esamoji būklė "leidžia tikėtis pažangos tarpusavio kontaktų kelyje, abipusio supratimo ir pozityvaus bendradarbiavimo visos vengrų tautos gerovei" (ICI, 1977. VII. 15).

Rezervuotiau laikosi vengrų komunistų viršūnės. Jų šefas J. Kadaras po apsilankymo Vatikane pareiškė žurnalistams: "Mano galva yra pilna bibliinių atsiminimų. Atsimenu legendą apie Loto žmoną, kuri už pažiūrėjimą atgal savo keliuoneje buvo paversta statula. Nereikia žiūrėti atgal." Taip, bet ar žvelgimas priekin komunistinėmis akimis bus tiek pat viltingas, kiek ir Vatikano? Lieka didelis klausimas. M.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitos patarnavimas, neauštos kainos. Gounami kontakto lęšiai (contact lenses).

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas į namus.

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbimo mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinės

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Suvalkų trikampio tautiečių balsas

Suvalkų trikampio lietuvių atsiliepimas į Lomžos vyskupo M. Sasinovskio laišką "T. Žiburiams"

Siomis dienomis gautas ilgas raštas, atsiliepimas į prieš vėnierių metus "TŽ" išspausdintą Lomžos vyskupo laišką. Čia jį spausdiname išties, išskyrus ilgą tolimos praeities atpasakojimą ir vieną kitą per daug išplėstą vietą. RED.

Perskaitėm Lomžos vyskupo laišką "Tėviškės Žiburiams", kuris buvo atsiliepimas į "TŽ" straipsnį apie Suvalkų trikampio lietuvių "Trikampis pavojuje". Ir mes, Suvalkų trikampio lietuviai, dėl kurių reikalo ir yra vedama ši kova, nutarėme pareikšti šia tema savo nuomonę.

Vyskupas rašo, kad jam "labai nemalonų įspūdi" padarė "Tėviškės Žiburių" lektūra (nr. 34-35, 1976. VIII. 26), kur redakcijos straipsnyje "Trikampis pavojuje" autorius esą nori pamokyti lenkų dvasininkus katalikiškumo ir prikiša jiems "nacionalinį agresyvumą". "Ar "Tėviškės Žiburių" redaktoriai nori išreikšti savo katalikiškumą šmeižtais?" Esą rašoma, kad Lenkijoje "grynai lietuviškose parapijose dirba lenkai kunigai, o lietuviai nukelti Lenkijos gilumon". Juk grynai lietuviškų parapijų visai nėra. Esančios tik trys parapijos Suvalkų trikampyje, kur yra lietuvių ir kur dirba lietuviškai mokantieji kunigai.

Vyskupo laiškai buvo rašyti 1976 m. spalio 23 d. "TŽ" ir "PLKŽ" redaktoriams. Lomžos vyskupas Sasinovskis pateikė žinių apie Suvalkų trikampio lietuvių. Skaitėme taip pat ir Amerikos lietuvių atsakymą į tuos laiškus. Mes supratome, kad vyskupo Sasinovskio žinių pateikimas apie Suvalkų trikampio lietuvių yra tik paties vyskupo, lenkiškai galvojančio žmogaus, parašytas siauras ir trumpas mūsų lietuvių padėties supratimas. Amerikos lietuvių labai gražus atsakymas, bet jis parašytas tik pagal Amerikos lietuvių gyvenimo supratimą. Jie negyveno ir dauguma nesilankė mūsų krašte, taigi net negalėjo suprasti mūsų padėties. Mes, Suvalkų trikampio lietuviai, norime parašyti į "TŽ" lietuviškas žinias plačiau ir teisingiau.

Vyskupas Sasinovskis, rašydamas apie Suvalkų trikampio lietuvių ir lenkus, neminėjo iš kur atsirado šiame krašte lietuviai ir iš kur lenkai. Lietuvių ir lenkų klausimas yra atskiras, bet su juo rišasi dar vienas panašus klausimas, kuris parodo mūsų reikalą iš kitos pusės.

Reikėtų paklausti vyskupą Sasinovskį, iš kur atsirado 1939 m. Lenkijoje vokiečiai? Atsakymas aiškus — 1939 m. vokiečiai jėga užėmė Lenkiją, pašalino lenkų valdžią ir ėmė valdyti Lenkiją. Lenkiją drauge su vokiečiais pasidalino ir rusai. Tuomet Lenkijoje atsirado daug vokiečių ir rusų. Bet ar lenkai buvo patenkinti vokiečių ir rusų Lenkijoje buvimu? Aišku, kad ne. Kai vokiečiai susipešė su rusais, tada ir šie tapo lenkų draugais. Lenkai, rusų remiami, pradėjo partizaninį karą prieš vokiečius, o vėliau ir atvirą karą drauge su rusais, norėdami išvyti vokiečius iš savo krašto ir išlaisvinti Lenkiją.

Tad kaip gali būti patenkinti lietuviai, kai į jų istorines žemes įsiveržė lenkai?

Dabar sugrįžkime prie mūsų Suvalkų krašto. Iš kur gi atsirado Suvalkų trikampyje lietuviai ir iš kur lenkai? Atsakymas aiškus: juk lietuviai Suvalkų trikampyje gyvena daug šimtmečių, o gal ir tūkstančius metų. Anksčiau, kaip istorija sako, lietuviai gyveno dar žymiai toliau už Suvalkų krašto į vakarų šiaurę.

Ar lietuviai partizanauja prieš lenkus ir reikalauja, kad lenkai išeitų iš lietuvių žemių? Aišku, kad ne. Prašo tik lenkišką dvasinę valdžią jau virš 20 metų, kad lietuviams leistų savo parapijos bažnyčioje melstis. Teisingiau gal pasakysime, kad dvasiškija aptarnauti lietuvišką kalbą Seinų lietuvių jų parapijos, jų statytoje bažnyčioje. Juk melstis galima ir ne bažnyčioje, bet šv. Mišias gali tik kunigas atnašauti. Krikštą teikti, jungtuves, laidotuvių pamaldas atlikti, lietuviškai vaikus katekizmo mokyti.

Dabartinė civilinė lenkų valdžia yra nekatališka, bet ji nedraudžia ir leidžia visoms tautybės religines pareigas atlikti. Net kartą Lomžos valdžios pareigūnai tarp savęs kal-

bėjo ir stebėjosi (ten tarp jų buvo ir vienas lietuvis, bet jie nežinojo), kad lietuviai yra tokie ramūs žmonės. Sakė, kitos tautybės reikalauja visokių tautinių laisvių, o lietuviai tai tik melstis tereikalauja. Jie irgi minėjo lenkus ir sakė, kad lenkai tai tikrai yra neramūs žmonės.

Čia pacituosime vyskupo laišką pabaigą, kuris buvo rašytas "TŽ" redakcijai. Ten buvo pasakyta: "Aš esu ramus, kad lietuviams skriaudos nedarome. Jie patenkinamai aptarnaujami sielovada savo gimtąja kalba, o politiniais jų reikalais nesirūpiname ir neturime tokios pareigos". Pridedame ir "TŽ" red. atsakymą: "Mums čia betgi kyla klausimas: ar Ganytojas gali būti ramus, kai jo ganomųjų bendruomenėje nėra ramybės?" Tad dabar ir mes, Suvalkų trikampio lietuviai, pateikiame savo atsakymą. Kodėl sakome ne Seinų lietuvių atsakymą, o Suvalkų trikampio? Todėl, kad vyskupo laiškė rašoma apie Suvalkų trikampio lietuvišką reikalą. Vyskupas sako: "aš esu ramus". Suprantama, kad vyskupas neturi dėlko būti neramus, nes jo nusistatymo neduoti lietuviams pamaldų Seinų bazilikoje nieks nepakeis. Gal tikslai Sv. Tėvas galėtų šį reikalą galutinai išspręsti, įsakydamas vysk. Sasinovskui duoti lietuviškąs pamaldas Seinų bazilikoje. Taip vyskupas galvoja, matyt, dėlto, kad lietuviškų pamaldų davimą laiko politika, o politika jis "neturi pareigos" rūpintis.

Vyskupo laiškė rašoma: "Reikia dar pridėti, kad lietuviškos pamaldos nėra uždraustos bazilikoje ir jos yra visada ten, kada tik yra sielovadai reikalingos, o ne politinei propagandai. Per Šventuosius Metus, kada tik lituviai ateidavo su šventkelione į baziliką, visada buvo lietuviškos pamaldos. Kada buvo didelė iškilmė — Seinų Dievo Motinos stebuklingos figūros vainikavimas, lietuviai turėjo savo Mišias bazilikoje, o per iškilmą sumą giedojo lietuviškas giesmes taip pat, kaip ir lenkai, ir procesijoje visi vyskupai buvo apsupti vainiku, kurį padarė ir nešė lietuvių jaunimas".

Kad pamaldos nėra uždraustos Seinų bazilikoje, tai netiesa. Jų lietuviams nėra bazilikoje, o kad Šventųjų Metų proga joje įvyko lietuviškos pamaldos, tai į Puską atvažiavusio per Vėlykų šventės kun. Domininko Valenčio dėka (dabar kunigauja

Vokietijoje). Kun. Valentis nuvažiavo su Punsco klebonu pas Lomžos vyskupą prašyti Seinų parapijos lietuviams pamaldų. Vyskupas pradžioje visai nesileido į kalbas. Manė kun. Valentis, kad reikės grįžti be nieko, tačiau vyskupas užsienio kunigui norėjo parodyti savo mandagumą ir pakvietė į vaišes. Vaisių metu Valentis ėmė prašyti, kad vyskupas nors Šventųjų Metų proga leistų šventkeliones bazilikoje atlikti. Vyskupas sutiko ir leido tas šventkeliones atlikti bazilikoje, ir tai lietuvių kalba. Tas šventkeliones atliko Seinų, Smalėnų ir Punsco parapijų lietuviai ir lenkai kaimais, išskirtomis dienomis. Šventkelionės įvyko vasaros metu pagal Punsco ir Seinų klebonų nurodymus.

Po tų didelių iškilių lietuviškų pamaldų bazilikoje daugiau nebebuvo. Tik po lenkiškų pamaldų lietuviai giedojo patys.

Po to 1975 m. gruodžio 8 dieną atvažiavo vyskupas į Seinus ir pasakė iš sakyklos, kad "jokių lietuviškų bliovimų bazilikoje nebūtų". Bet lietuviai giedojo ir toliau po lenkiškų pamaldų.

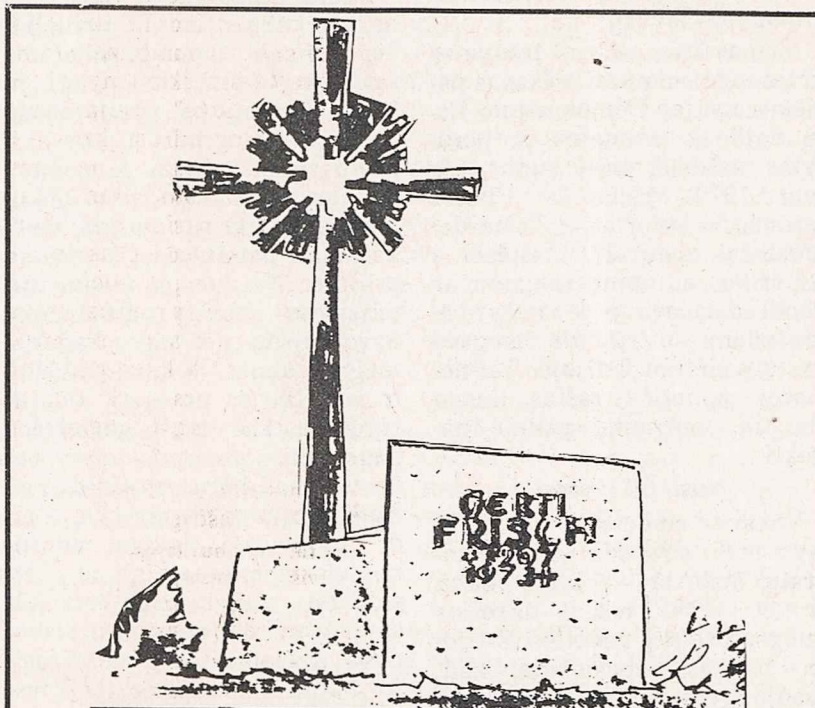
Per iškilmės, kurios įvyko 1975 m. rugsėjo 7 d., Punsco klebonas nusivežė Punsco chorą, kuris 8 v.r. per Mišias giedojo lietuviškai. Mišias laikė Punsco klebonas kun. Kuculis ir kun Macekas kartu.

Per iškilmą sumą lietuvių negavo giedoti, kaip lenkai — šie giedojo viską, o lietuviai tik dvi giesmes po kelis posmelius. Pirmoji giesmė buvo prieš "Sanctus" (aukrojimo metu), o antroji — dalinant Komuniją "Jėzau, pas mane ateiki". Be to, Punsco lietuvių chorą Punsco klebonas pastatė gana toli, daugiau už sienos, taip kad nebuvo matomos per iškilmės, o lenkų choras pastatė arti. Procesijoje ėjo kartu Punsco lietuviai ir lietuvaitės.

Vyskupas rašo, kad lietuviškų pamaldų reikalavimas yra politinė propaganda, bet juk lietuvių pamaldų reikalavimas tai nėra jokia propaganda, o tik dalyvavimas šv. Mišių aukoje savo gimtąja (lietuvių) kalba pagal II Vatikano santarybos nutarimą. Minėtas Panelės Švenčiausios statulos vainikavimas buvo kartu ir politinio pobūdžio. Juk Seinų Panelės Švenčiausios statula jau buvo kartą lietuvių vainikuota. Lenkai nuėmė nuo figūros lietuvišką vainiką ir uždėjo lenkišką. (Bus daugiau)

Seinai su savo bazilika, kurioje lietuviams neleidžiamos pamaldos gimtąja kalba. Nuotrauka daryta 1965 m.

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriskas darbas, puikūs lietuviški projektai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Padėka

Mano sesutei

a.a. EDEI JANKUTEI

staiga atsiskyrus su šiuo pasauliu, susilaukiau daug užuojautos žodžių ir raštu. Ypatingą padėką reiškiu Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui ir Išganytojo parapijos klebonui kun. A. Žilinskiui už maldas laidotuvių namuose ir kapinėse. Nuoširdus ačiū Mažosios Lietuvos ir Išganytojo parapijos moterų draugijoms už visokeriopą pagalbą. Nuoširdžiai dėkoju A. Lymantui, tarusiam atsisveikinimo žodį, karsto nešėjams, visiems artimiesiems ir pažįstarniems už gėles, asmeniškai ir raštu pareikštas užuojautos ir aukas Kanados Lietuvių Fondui velionės atminimui.

Jūsų visų nuoširdumas suteikė man daug paguodos šioje liūdesio valandoje.

Liūdinti Elzė Jonkutė

A+A

Algirdui Vėlyviui

mirus, dukrą JUDITĄ, sūnų VYTĄ, jo Mamytę, Tėtę, sesutes — ONUTĘ, STEFUTĘ, brolius — ROMĄ ir JONĄ bei jų visų šeimas nuoširdžiai užjaučia —

Oldenburgo gimnazijos

klasės draugės ir draugai

A+A

Algiiui Vėlyviui

mirus, motinai, tėvui, vaikams JUDITAI ir VYTUKUI, seserims STEFAI ir ONAI, broliams JONUI ir ROMUI bei jų šeimoms reiškiam nuoširdžių užuojautą —

S. Olekienė su šeima

A+A

Jonui Žekui

mirus, dukrai ONAI RADZEVIČIENEI su šeima, žmonai MONIKAI, dukroms — ELEI IR DANAI nuoširdžių užuojautą reiškia —

A. D. Nausėdai

R. J. Karasiejai

M. Karasiejienė

Mylimam Tėveliui

A+A

Jonui Žekui

mirus, dukrą ONĄ RADZEVIČIENĘ, jos šeimą bei visus kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

M. V. Vaitkevičiai

I. R. Kymantai

G. P. Stauskai

Brangiam broliui

Jonui Žekui

mirus, jo žmonai, dukterims — DANUTEI, ELE-NUTEI ir ONUTEI su šeima nuoširdžių užuojautą reiškia ir kartu liūdi —

P. ir B. Jablonskiai

Brangiam sūnui

A+A

Jokūbui Petrui Jurėnui

mirus, tėveliams, broliams ir sesutei bei jų šeimoms nuoširdžių užuojautą reiškia —

R. S. Beržiniai

A. P. Babeckai

A+A

Brunardui Mackevičiui

tragiškai žuvus, reiškiam gilią užuojautą jo žmonai ELEONORAI, dukrai VIOLETAI ir broliui STANISLOVUI su šeima —

Kocenai

Artimam bičiuliui

A+A Vytautui Kažemėkui

staiga mirus, gilaus skausmo prislėgtus — žmoną ALDONĄ, dukras DAIVĄ ir RAMONĄ su vyru, velionies motingą, brolius JONĄ ir VLADĄ su šeimomis, uošvius ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Regina ir Rimas Bagdonai

Elzbieta Tiknienė

A+A

PRANUI STRIPINIUI

mirus, jo sūnų LEOPOLDĄ ir kitus šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

A. ir M. Grincevičiai

Pasaulio Lietuvių Dienų Toronto rengėjų komitetas po darbo posėdžio. Iš kairės: V. Ignaitis, J. Gaila, dr. J. Sungaila, G. Juozapavičiūtė, St. Dargis, inž. E. Čuplinskis, kun. J. R. Simanavičius, St. Gailevičius, R. Kasparas, E. Kudabienė, Pr. Berneckas, P. Dunderas, J. Vaičieliūnas, kun. P. Ažubalis

Politinė orientacija dabarties Lietuvoj

Dr. ALEKSANDRAS STROMAS

Europos lietuvių studijų savaitėje disidentas dr. A. Stromas skaitė išskirtino aktualumo paskaitą, kuri atpasakota "Europos Lietuvis" s.m. 32 nr. ("Politinė sąmonė Lietuvoje"). Čia pateikiame kaikurias ištraukas. Pažymėtina, kad dr. A. Stromas, pagal MTL Enciklopediją, yra teisininkas, gimęs Kaune 1931 m., baigęs Maskvos un-tą ir dirbęs teisės srityje okup. Lietuvoje. RED.

Istoriškai oficiozinė, tarybiškai komunistinė sąmonė turėjo šaknis tam tikrų Lietuvos visuomenės sluoksnių tarpe. Tai pirmoje eilėje buvo ta kairioji, radikalioji inteligentija, kuriai socialiniai lygybės bei progreso idealai atrodė svarbesni už bet kuriuos siaurai nacionalinius tikslus bei vertybes ir kurie apamai siejo grynai nacionalistinę orientaciją su provincializmu bei atsilikimu. (Hitlerio pavojus Lietuvai paskatino daugelį tokių inteligentų ir besąlyginę simpatiją Tarybų Sąjungai; čia paminėtini Liudas Gira, Antanas Venclova, Justas Paleckis, Juozas Vaišnoras, Petras Cvirkas, Salomėja Nėris). Antra vertus, oficiozinė politinė sąmonė buvo populiari ir tam tikroje dalyje Lietuvos mažumų, pirmoje eilėje žydų ir rusų mažumose (tačiau būtina pabrėžti, kad tai liečia tikrai tų mažumų mažumas), kurios tikėjosi per "socialistinius pertvarkymus" pasiekti sau pilietinį pilnaverčiųumą ir faktinį lygiatėsiškumą su pagrindinės tautos atstovais. Šie du sluogsniai ir sudarė tarybų valdžios Lietuvoje pirminę socialinę atramą.

Tarybų valdžiai Lietuvoje įsigalėjus, be šių sluoksnių, ją pradėjo remti aiškūs konformistai bei karjeristai, kurie remtų bet kurią valdžią už betkokį gaudesnio pyrago kąsnį. Tačiau be jų tarybų valdžios Lietuvoje rėmėjų tarpe buvo tam tikra dalis lietuviško jaunimo, kuris perėjo į TSRS pusę iš visiškai nuoširdžių paskatų. Daugeliui kilusių iš žemesnių visuomenės sluoksnių Lietuvos jaunuolių su tarybų valdžia staiga atsivėrė tokios perspektyvos (mokslą, ir aktyvų socialinį gyvenimą, apie kurias jie ne svajoti negalėtų tradicinėje Lietuvos visuomenėje. Tos jiems atsiveriančios perspektyvos daugeliui jų pasirodė lyg tai paties socialinio teisingumo įsikūnijimai, ir todėl jie visiškai nuoširdžiai sutarybėjo ir tapo entuziastingais Lietuvos inkorporacijos į "didžiąją Tarybų Sąjungą" šalininkais. Geriausiai iliustruoja tokius "komjaunolishkos ugnelės" pagautus "naujus" Lietuvos bolševikus vėliau nusizudžiusio gausaus poeto Vlado Grybo ar vis dar tebegyvo kito poeto Justino Marcinkevičiaus vardai.

Zinoma, didžiulės Lietuvos visuomenės daugumos politinė sąmonė kaip buvo, taip ir tarybinės sąlygose liko nacionališkai nepriklausomybinė. Tačiau valdžios nugalima užmiršti ir to, kad Lietuvos visuomenėje visgi buvo ir tam tikrų elementų, kurie iš nuoširdžių paskatų tapo naujojo režimo rėmėjais bei ramščiais. Pilietinis karas, kuris vyko Lietuvoje ištisus 8 metus (1944-1952), su tam tikromis išlygomis (nes iš abiejų pusių buvo žmonių, kuriems rūpėjo ne tiek Lietuva, kiek jų nuosavas kailis), turėtų būti pavadintas atviru tų dviejų politinių sąmonės formų susidūrimu. Tačiau visos TSRS galybės pasiektą fizinę komunistų pergalę šiame susidūrimo jokių būdu nereiškė oficiozinės politinės sąmonės Lietuvoje įsigalėjimo. Lietuvių tauta taip ir nepasidavė okupantui bei jo indoktrinacijai; ji nutraukė pasipriešinimą okupacijai tikslai jos pačios politinio realizmo jausmo veda, t.y. siekdama išvengti fizi-

DR. ALEKSANDRAS STROMAS, šiuo metu gyvenantis Britanijoje

.....

nio sunaikinimo ir išlikti gyvu nacionaliniu organizmu iki geresnių laikų. Nacionalinė - nepriklausomybinė ideologija jos sąmonėje tokiu būdu neišnyko. Su pilietinio karo pabaiga ji nustojo savo organizacinio pagrindo, tos jungiamosios grandies, kuri darė ją pastebimu visuomenės gyvenimo paviršiuje faktū, ir persikėlė į individualių Lietuvos žmonių vidinio pasaulio sferą.

Paradoksalu, bet faktas: totalinė oficiozios komunistinės politinės sąmonės pergalė Lietuvos visuomenės paviršiuje ilgai išsilaikė ir pilną ir galutinę šios sąmonės sutriuškinimą. Net Lietuvos tradicinės visuomenės nariai, kurie buvo ja priėmę ir savo asmeninių įsitikinimų sistema, kurie anksčiau nuoširdžiai tikėjo tarybų valdžia ir jos komunistiniais idealais, laikui bėgant, visuomeninės patirties pamokų poveikyje visu tuo pilnai nusivylė. Manau, kad nesuklysiu pasakęs, jog šandien Lietuvoje nėra nė vieno lietuvių ar net ir nelietuvių, bet asmens, susijusio su tradicine lietuvių visuomene, kuris nuoširdžiai, dėl idėjinių sumetimų, remtų egzistuojančią Lietuvos politinę santvarką ar tikėtų į tarybų valdžios ar komunizmo idealus. Kaip liudija "Akiračiūose" (1974, nr. 3) autorius iš Lietuvos T. Zenklyus, net ir pats A. Sniečkus paskarųjų 20-25 metų laikotarpyje persiorientavo į tautinių interesų gynybą. Ogi ir toks savo gyvenimo pradžioje besąlygiškas komunistas kaip Justinas Marcinkevičius praėjo sudėtingą kelią nuo "Pušies, kuri juokėsi" (1961) iki "Katedros".

Taigi, oficiozinė politinė sąmonė šiuo metu egzistuoja Lietuvoje pilno susvetimėjimo, pilnos alienacijos sąlygose. Brukama per visas masinės informacijos bei komunikacijos priemones, ji neranda ne tik jokio pozityvaus atgarsio individualioje sąmonėje, bet ir veikia į ją atgrasinančiai. Tačiau tai nereiškia, kad oficiozinės ideologijos poveikis ir tautos politinė sąmonė yra nulinis. Monopoliškai viešpatuojanti šios ideologijos padėtis turi bent sekančius neišvengiamus politinės sąmonės efektus:

1. Apolitiškumo, socialinio autizmo bei moralinio ciniškumo; savanaudiškumas ir girtuokliavimas iš vienos ar susitelkimas ties grynai meniškas kultūriniais interesais iš kitos pusės yra ryškiausiai šio efekto pasireiškimai.
2. Bukinamąjį efektą, pasireiškiantį dezinformuotumu, suklaidintu elementariu, valdžios slepiamų, tautinės istorijos bei tradicijų menku žinojimu, dezorientacija šalies bei pasaulio situacijoje.
3. Antagonizuojantį efektą, kuris yra savotiškas pirmųjų dviejų efektų padarinys. Totališkai nepriimdami oficiozinės, ideologijos ir neturėdami visai

visuomeninei prieinamų kitų šaltinių pozityviai politinei sąmonei formuoti, masinis žmogus reaguoja į supančią jį politinę aplinką instinktyviai neigiamai. Ir juo labiau jis verčiamas prie tos aplinkos prisitaikyti, juo labiau auga tas jo negatyviosios reakcijos ir ją potencialios. Iš čia išplaukia jau tokie politinės sąmonės reiškiniai, kaip ultraksenofobija, ultranacionalizmas, kerštingumas bei neapykanta, t.y. visos kompleksas nuotaikų, paprastai siejamų su fašizmu. Taigi būtų neteisinga pervertinti, bet dar labiau neteisinga kiek reikiant neįvertinti oficiozinės ideologijos poveikio gyvai Lietuvos politinei sąmonei.

Iš to, kas pasakyta, galima padaryti bent sekančias, išsivijai turinčias reikšmes išvadas:

1. Oficiozinė politinė sąmonė neturi krašte jokios rimtesnės ar tai nuoširdesnės paramos. Todėl neteisinga kaikiurių išsivijos sluoksnių nuomone, kad režimui pavyko bent dalį tautos bolševikiškai indoktrinuoti. Išsivija savo pažiūroj į kraštą turi griežtai skirti tautą nuo politinės krašto sistemos, matydama tautoje kaip visuomenėje antipodą sistemai.

2. Politinis laukas krašto žmonių sąmonėje yra šiandien dėl augščiausių minėtų priežasčių susilpnintas; galima net kalbėti apie tam tikrą vakumą politinėje krašto žmonių sąmonėje. Ryšium su tuo, išsivijos uždavinys yra to lauko stiprinimas visais jai įmanomais šviečiamosios veiklos būdais: per radiją, spaudą, asmeniškus kontaktus su krašto žmonėmis abiejose geležinės uždangos pusėse ir t.t.

3. Gyvoji krašto politinė sąmonė yra dominuojama nacionalistinių nuotaikų. Tas neabejotinai teigiamas faktas rodo krašto žmonių ir išsivijos politinių nusistatymų bei tikslų principinę vienybę. Tačiau kartu su tuo šis nacionalistinės krašto žmonių politinė sąmonė yra pagrįsta daugiau instinktais bei emocijomis nei informacija bei analize. Dėlto ji nevisada yra balansuota, o kartais pasireiškia visiškai necivilizuotomis formomis. Kitaip tarybinės sąlygose reikalai vargu ar gali susiklostyti. Taigi Lietuvos politinės sąmonės formavimas labiau informuotais, racionaliiais bei civilizuotais pagrindais gali būti atliktas tiksliai išsivijoje, o ryšium su tuo turi būti atsisakyta populiarių išsivijoje krašto prioritetų koncepcijos. Žinoma, kraštui nieko negalima iš šalies prikergti; Lietuvos politinė ateitį laisvai pasirinkti tik pats kraštas ir jo žmonės, kai tam atsirastų reikiamos sąlygos. Tačiau paruošti ir pasiūlyti kraštui jo nepriklausomybės programos principus ir įvairius variantus (pagal politinio pluralizmo principą) privalo išsivijai. Ir privalo jau šiandien. Būdamas neatskiriama tautos dalis, savotiškas jos avangardas laisvėje, ji viena ir tegali šią funkciją atlikti. Bijau, kad savo jėgomis kraštas šito uždavinio išspręsti nepajėgs. Maža to, atsidiurės sąlygose, kuriose laisvės bei nepriklausomybės atstatymas pasidarys įmanomas, kraštas neišvengiamai įtieskos savo alternatyvios politinės struktūros išsivijoje. Vargas turbūt tai išsivijai, kuri tokios struktūros modelio bei pagrindų, reikalui atėjus, negalės savo kraštui suteikti.

Kalbant apie gyvą Lietuvos žmonių politinę sąmonę, reikia griežtai skirti du jos aspektus: **teleologinį**, apibūdinantį pagrindinius politinius tikslus, kuriuos žmonės norėtų matyti pasiektais jų krašte nors ir tolimesnėje ateityje, t.y. nepriklausomai nuo to, kiek reali šiandien yra tų tikslų pasiekimo galimybė, ir

(Nukelta į 7-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ VENECUELOS

Keliaujantis knygnešys

Išsisklaidžiusių lietuvių lankytojas • Poetė Dervijodaitienė
Deimantų įieškotojas "El Solito" • Kalnų ūkininkas

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Spaudos draudimo laikais Lietuvoje turėjome knygnešius, kurie, rizikuodami savo gyvybe ir trėminu Sibiru, gabeno slapta iš Prūsų spausdinamas lietuvių kalba knygas ir laikraščius, kad apšviestų lietuvių tautą, sulaukytų nuo nutačimo ir rusinimo grėsmės.

Dabar, nors ir gyvename laisvuose pasaulio kraštuose ir turime pilną laisvę bei sąlygas lietuviybės išlaikymui, pergyvename tą pačią nutačimo grėsmę. Nutautimas skverbiai ir beldžiasi plačiai į lietuvių širdis ir namus, žalodamas bei skriausdamas mūsų tautą. Ir vėl mums reikalingi knygnešiai, kurie primintų, kad nepamirštume kas esame ir kokiai tautai priklausome.

Venecueloje turime to pobūdžio knygnešį — Juozą Menkeliuoną. Tai turbūt vienintelis tos rūšies knygnešys visoje lietuvių išsivijoje. Jis išvežioja savo nupirktas prekes (brangakmenius, laikrodžius, aukso ir sidabro gaminius) po visą Venecuelą. Mėnesinės kelionės metu padaro apie 6.000 kilometrų. Bevažinėdamas surado visas išsisklaidžiusias lietuvių šeimas. Tokių šeimų yra apie 30.

Karake J. Menkeliuonas yra Kultūros Fondo steigėjas ir jo pirmininkas. Turi nemažai knygų. Knygas padovanojo malonūs skaitytojai net ir iš Š. Amerikos. Pvz. iš Elenos Gedgaudienės Santa Monikoje, Kalifornijoje, buvo gauta nemažai knygų. Jei ir iš kitur atsirastų tokių geradarių, būtų labai dėkingas mūsų knygnešys. Knygas ir laikraščius vežasi su savimi ir išdalina toli gyvenantiems lietuviams. Sekantį kartą perskaitytas knygas atsiima atgal ir palieka naujas. Tokiu būdu jis palaiko ryšį su visais izoliuotais, toli gyvenančiais lietuviams. Kiek gali, juos painformuoja apie pasaulio lietuvių gyvenimą ir paskutines naujienas. Taip daro jau keletas metų. Kaikurie jų jau užsisakė lietuviškos spaudos arba nusipirko lietuviškų knygų. Profesiją atžvilgiu tie tautiečiai yra įvairūs — gydytojai, ūkininkai, tarnautojai, amatininkai, žemdirbiai ir ūkių savininkai.

"Baltijos žuvėdra"

Idomu susipažinti arčiau su Elenos Dervijodaitienės šeima, arba, kaip ji save vadina, "Baltijos žuvėdra". Turi įsisiūniję vietinį našlaitį, kuris puikiai kalba lietuviškai. Išgijo 5 hektarus žemės, verčiasi gyvulininkyste, žemdirbyste ir paukštininkyste. Turi išauginusi net ir beždžionių.

E. Dervijodaitienė yra poetė-rašytoja. Gimė 1905 m. Daugeičiuose, Kybartų valščiūnė, Vilkaviškio apskr. Kybartuose baigė keturklasę progimnaziją, vėliau įstojo į Vilkaviškio "Žiburio" gimnaziją, kurią 1926 m. baigė. Dar būdama gimnazijoje dalyvavo "Ateities Ziedų" redakcinėje komisijoje. Jau tada pradėjo juose rašinėti, o vėliau "Vaidilutėje". Iš vokiečių kalbos išvertė "Grafitę Valsevskaitę, bendradarbiavo "Pajūryje" "Baltijos žuvėdras" slapyvardė. Tretyje bendradarbiavo "Literatūros Naujienose", "Argentino Lietuvių Balse", "Tevų Kelyje" ir kitur. "Argentino Lietuvių Balsas" išleido "Grandinės" romaną. Išvertė Abelkio knygą "Žemaičių krikštas". Deja, autoriui netikėtai mirus, knyga liko neatspausdinta. Šiuo metu ispanų kalba rašo "Parduotąją dukterį". Yra užsimojusi išversti lenkų rašytojo Kraszewskio "Kunigą" ispanų kalbon. Poetijos jau turi parašiusi pilną rinkinį, tik nežinia, ar jis pasieks kada nors knygų ir laikraščių mylėtojus, nes čia atspausdinti knygų brangiai kainuoja.

Stai vienas iš "Baltijos žuvėdras" eilėraščių.

Esu taip toli nuo tavęs,
O tėviške brangioji,
Ir joks takelis nenuves
Į šventus tavo gojus.

Ir vis tikslai
Atogražų žiedų spalvose
Ir orchidėjos puikume
Matau melsvos žibutės grožį,
Kurį man primena tave.

Ir vakarais,
Kai šlama palmių čia vėduoklės,
Ir palmėn puošiasi dangus,
Vaidenas man beržai svyruokliai,
Slamant girdžiu mūsų miškus.

Užuodžiu aš
Alyvų kvapą, bitelės dūzgia
Jazminuos
Ir paupy lakštingalos
Suokimas jaunus užliūnuos ...
O tėviške!
Esu taip toli nuo tavęs,
O tėviške brangioji!
Tik siela veržias prie tavęs
Ir tik tave sapnuoju.

Deimantai džiunglėse

Kito Venecuelos toli gyvenančio lietuvių gyvenimas taip pat įdomus. Jį vadina "El Solito" (atsiskyrėlis, vienišas). Indėnai jį laiko savo "karaliumi". Anksčiau daugelį metų džiunglių gilumoje, netoli Brazilijos sienos, su tūkstančiais kitų deimantų ir aukso įieškotojų įieškojo laimės. Deja, rasdavo tik nereikšmingus deimantų trupinius, iš kurių galėdavo tik prsimaitinti, nes tose vietose maistas dažnai būna brangesnis ir už aukso. Jo darbo įrankiai: paties pasigaminta valtėlė, šautuvas ir sietas žemei skalauti. Jis vis neprasidavo vilties, kad vieną dieną suras deimantą milijoninės vertės. Taip bejieskant, praėjo daugelis metų, o deimanto kaip nēr, taip nēr. Dabar "El Solito" gyvena Ciudad Bolivar mieste, dirba deimantų ir aukso įieškotojams sietus ir valtėles, jei kas užsako. Šitos rūšies darbas jam atstoja bent mažą deimantiuką. Saule idėges, kaip tikras indėnas. Tik šviesūs plaukai liudija, kad priklauso Baltijos jūros pakraščiams. Jo pasakojimai ir pergyvenimai labai įdomūs klausyti, bet nevisi galėtume tokiose sąlygose gyventi — tarp uodų vabzdžių, muselių (mažos, bet labai įkyrios), krokodilų, gyvačių, tigrų, kur, be to, kepina saulė, kaip Saharos dykumoje.

Andų kalnų atsiskyrėlis

Trečias J. Menkeliuono lankomų lietuvių yra Nikodemus Grudė. Gyvena 40 km už Meridos, Aldea Bocono, apie 2.500 metrų augštyje Andų kalnuose. Pas jį patekti labia sunku. Lietaus laikotarpyje pas jį nuvažiuoti visai neįmanoma. Aplinkui kalnų vartinės su išraižytais slėniais, baltuojančiomis sniego viršūnėmis.

Andų kalnų gyventojai pasižymi švarumu ir tvarkingumu. Visi gyvenamieji nameliai gražiai nudažyti. Tas pats ir pas Grudę — pilnas darželis jurginių ir kitų gėlių. Kol pasieki jo gyvenamą vietą, šimtus kartų tenka leisti kalnais augštyti ir žemyn.

Jo gyvenamoji vietovė yra apsupta iš trijų pusių milžiniškų kalnų, lyg tvirtovė. Užsiima vaisinij medžių ir daržovių auginimu. Užtvankoje turi žuvų (karpių) ūkį. Augina specialias vaistažoles. Vedęs yra vieting, turi tris vaikus, bet vaikams sunku išmokyti lietuviškai. Vairai sako: tėvelio kalbos čia niekas nemoka; tėvas turi prisiimti už kiekvieną išmokyti lietuviškai žodį, bet negirdimi žodžiai greitai užsimiršta.

Iš šių kelių pavyzdžių matome, koki didelį knygnešio darbą atlieka J. Menkeliuonas. Ir kur tik mūsų lietuvių nesama! Tą didelį darbą jis atlieka su pasitenkinimu, s a k y d a m a s: kiekvienas mūsų turime pareigą kurstyti lietuvišką ugnelę, jei dar jaučiamės lietuviškai.

Jo darbą labai įvertina ir tie lietuviai, kuriuos jis lanko. Kiekvienas jų labai domisi plačiojo pasaulio lietuvių gyvenimu, bet nevisiems teko laimėti gyventi didelėse lietuvių grupėse.

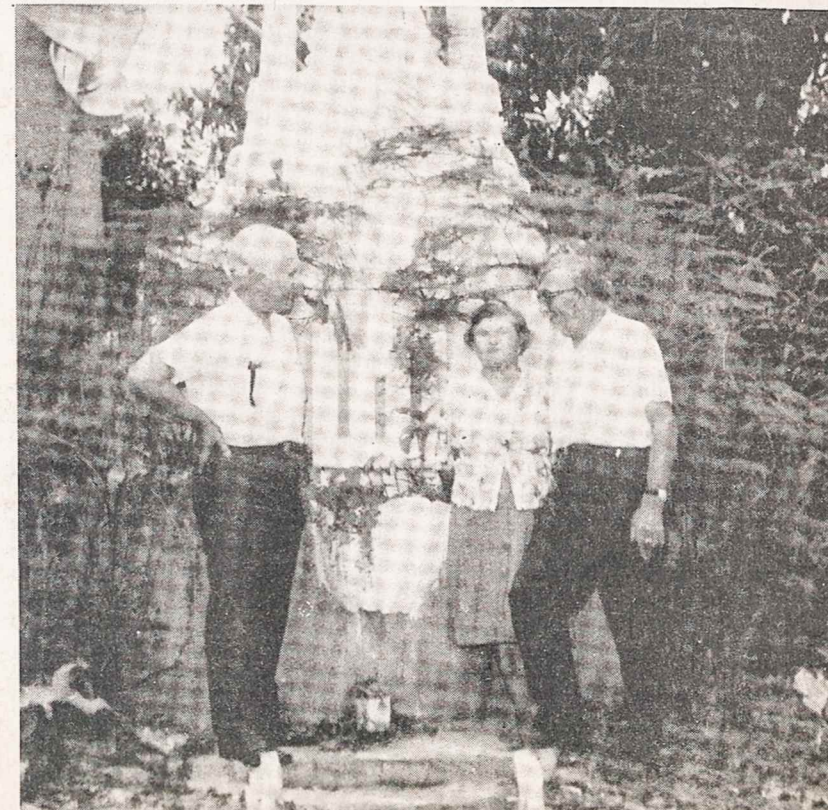
Linkime ir toliau J. Menkeliuonui tęsti tą lietuviybės gaivinimo darbą. Gal nevienas jų nors per spaudą ar knygą prisijungs mintimis prie bendros lietuviškos šeimos.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estiška duona. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

MEDUS -- reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas. Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Nuošalioje Venecuelos vietovėje gyvenanti Nikodemo Grudės šeima

Venecueloje: Juozas Menkeliuonas, Elena Dervijodaitienė ir jos vyras prie dail. Luko padarytos trijų kryžių skulptūros

Ignorantai Kvebeko klausimu

AL. GIMANTAS

Nors amerikiečiai lietuvių tariamės pakankamai plačiai pažįsta Kanados gyvenimo būdą, aplinką ir visus reiškinis, tačiau esame beveik ignorantai Kvebeko problemų srityje. Lietuviškoje spaudoje, palyginus, neperplačiai kalbama tuo svarbiu klausimu, kuris, galimas dalykas, gali lemti vienokį ar kitokį Kanados federacijos likimą. Tai lietuvių ir lietuviškąją visuomenę, t.y. tūkstančius kanadiečių lietuvių. Dėlto nėra ir negali būti mums vistiek, kas netolimoje ateityje gali nutikti Kanadai ir jos valstybingumo formoms.

Tiesa, santykiuodami su pažįstamais, gyvenančiais Kanadoje, bent šiek tiek esame informuoti apie dabartinę padėtį ir visus netikrumus, bet visos tos žinios yra gana ribotos ir, regis, neapimančios gana painios visų problemų esmės.

Todėl būtų labai pravartu, kad mūsų periodikos puslapiuose asmenys, gerai susipažinę su esama situacija, pabertų žiupsnį minčių, padedančių geriau suprasti dienos realybę ir jos reikalavimus. Atskirais atvejais turime nuomonių apie Kvebeką ir jo gyventojų tariaimą ar tikrą kovą už savąją nepriklausomybę, bet mūsų turime, bet nevisiems teko laimėti gyventi didelėse lietuvių grupėse.

Linkime ir toliau J. Menkeliuonui tęsti tą lietuviybės gaivinimo darbą. Gal nevienas jų nors per spaudą ar knygą prisijungs mintimis prie bendros lietuviškos šeimos.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estiška duona. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Linkime ir toliau J. Menkeliuonui tęsti tą lietuviybės gaivinimo darbą. Gal nevienas jų nors per spaudą ar knygą prisijungs mintimis prie bendros lietuviškos šeimos.

Tikrą vėizdą susidaryti kliudo ir toji aplinkybė, kad ir mūsų šiešiai kanadiečiai neturi vieningos nuomonės Kvebeko klausimu. Vieniems atrodo, kad separatizmo idėja yra švari ir būtina remtina, kiti mano, kad kvebekiečiai nėra atskira tauta (kaip mes suprantame tautą) ir jai nėra nė mažiausio reikalo bandyti išeiti iš federacijos rėmų. Jai verta ir toliau likti kanadinės mozaikos lygiateisui nariu.

Kiekvieno atveju nederėtų užmiršti ir įvairių ekonominio profilio komplikacijų, kurios grėstų atsiskyrusiam Kvebekui. Čia irgi neturime konkrečių faktų, verčiamės įvairiomis prielaidomis ar neoficialia statistika, o tokius duomenis turinti, išvados ar sprendimai gali būti tik paviršutiniški ir netikslūs.

Būtų gana įdomu žinoti ir oficiozios (ar kokia kita ten gali būti) sovietinė nuomonė. Ji reikšminga pažintinė prasme, kaip traktuojamas toks užmojis, būtent, krašto, provincijos ar valstijos atskyrimas iš federacijos, sąjungos ar panašaus politinio junginio. Kas žino, gal netrukus viešojoje opinijoje, jos spaudimas privers ir Sovietų Sąjungos, sąjungos ar panašaus politinio junginio. Kas žino, gal netrukus viešojoje opinijoje, jos spaudimas privers ir Sovietų Sąjungos, sąjungos ar panašaus politinio junginio. Kas žino, gal netrukus viešojoje opinijoje, jos spaudimas privers ir Sovietų Sąjungos, sąjungos ar panašaus politinio junginio.

Visus maloniai kviečia lietuvių savininkai — ALFONSAS IR TERES ZEBERTAVIČIAI

Linkime ir toliau J. Menkeliuonui tęsti tą lietuviybės gaivinimo darbą. Gal nevienas jų nors per spaudą ar knygą prisijungs mintimis prie bendros lietuviškos šeimos.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

EKSKURSIJA IŠ JAV

"Gimtasas Kraštas" rugpjūčio 11 d. laidoje net porą puslapių paskyrė JAV lietuvių ekskursijai, kurią sudarė 20 mokslo ir technikos specialistų, dešimčiai dienų okupuotą Lietuvon atvykusių "Tėviškės" draugijos kvietimu. Ekskursijai vadovavo bostonietis chemijos inž. Donatas Šatas. Nuotraukomis iliustruotose reportažuose minimi ekskursantai: elektros inž. R. Tamošiūnas iš Websterio, čikagietis projektuotojas V. Martinaitis, architektas A. Kerelis, gamtos apsaugos specialistas V. Šaulys iš Vašingtono, bostonietis elektros inž. V. Žiaugra, čikagietis prof. J. Anyas ir jo žmona Dalia. Svečiai iš JAV lankėsi Mokslių Akademijoje bei jos institutuose, Vilniaus universitete, Inžineriniame Vilniaus stovybos institute, Kauno Politechnikos institute. Tie įgaipie viešojo Anykščiųose, Trakuose, Elektrėnuose, Lietuvos liaudies buities muzėjuje Rumšiškesė. Ekskursijos vadovas inž. D. Šatas, okupuotoj Lietuvoj apsilankęs jau trečią kartą, savo pasikalbėjime su "GK" atstovu J. Kuckailiu, pabrėžia iš dalies turistinę, iš dalies profesinį jos tikslą. "Tėviškės" draugija svečiams surengė specialią atsiveikinimo popietę, kurios metu žodį tarė pats pirm. Pranas Petronis, Mokslių Akademijos pirm. Juozas Matulis ir ekskursijos vadovas inž. D. Šatas. Kalbose, žinoma, nebuvo išsiversta be propagandos. P. Petronis pvz. teigė, kad kultūrinių "ryšių neįmanoma organizuoti iš vienos pusės: jiems reikia abiejų pusių pastangų", ir džiaugėsi jau padaryta pradžia. Iš tikrųjų tie ryšiai, ypač ekskursijos, yra Maskvos kontrolėje. Eiliniams turistams Vilniuje leidžiama viešėti tik penkis paras ne vilniškių pareigūnų, bet Maskvos sprendimu. J. Matulis džiaugėsi akademijos leidiniais, kalbėjo apie keitinamą mokslo darbus, kuriame taip pat reikia Maskvos leidimo. Inž. D. Šatas, padėkojęs Mokslių Akademijai ir "Tėviškės" draugijai, tarė: "Mums ši ekskursija buvo naudinga daugeliui atžvilgių. Ji buvo gera proga pamatyti gimtąjį kraštą, susipažinti su savo profesijos žmonėmis, — tai mus palaiko, kelia didesnę atsivėsimą Tarybų Lietuvai".

SENIAUSIA LIETUVĖ

Kęstutis Trečiakauskas "Tiesos" 173 nr. paskelbė reportažą apie seniausią Lietuvos gyventoją Mariją Globienę, š.m. balandžio 13 d. sulaukusią 128 metų amžiaus. Gyvena ji Paprūdžių kaime, Nemakščių apylinkėje, Raseinių rajone pas dukrą Petronelę, atšventusią amžiaus septyniadešimtmetį. Iki 1969 m. M. Globienė dar dirbo, bet dabar jau kai trūksta sveikatos. K. Trečiakauskui senutė pareiškė: "Girdžiu dar neblogai. Tik matau prastai..." Paprašyta atsiskleisti savo ilgaamžiškumo paslaptį, M. Globienė teigė: "Darbas davė stiprybę. Ir niekas nežūrėjo, ar tu gali, ar negali. Reikėjo dirbti..." Jos šeimoje niekas nerūkė,

niekas negirtavo. Paskutiniai 1970 m. surašymo duomenimis, Lietuva turėjo 325 šimtamčius gyventojus, kurių net 271 buvo moterys.

STELMUŽES AŽUOLAS

Stelmužės ažuola, turintį jau apie 2000 metų amžiaus, kasmet aplanko 70.000 turistų. Ažuolo viršūnės kamienė atsiradusi dreve 1955 m. buvo užkalta nedažyta skarda, kuri dabar jau yra panaši į rėtį. Respublikinė turizmo taryba ažuolui gydyti paskyrė 4.000 rublių, jai pritarė ir gamtos apsaugos komitetas. Paminklų konservavimo institute detalų techninį projektą paruošė 7 inžinieriai ir architektai su būriu braižytojų jau 1974 m. Projektan yra įtrauktas dreves užtaisymas, metalinės tvorelės pakeitimas medine, automobilių aikštelės išasfaltavimas. Šių darbų samata — 20.000 rb. Projektas turėjo būti pradėtas vykdyti 1975 m., bet ir šiandien niekas neateina senajam ažuolui pagalbon — neįstengiamas surasti rangovo. "Tiesos" atstovas A. Prokupas liepos 17 d. laidoje rašo: "Drevė medžio kamienė galgi net reikalinga. Pavyzdžiui, pelėdai lizdą susisuktų. Tačiau Stelmužės ažuolas ne tik senas, ne tik storakamienis, bet ir šakas galingas turi. Viena šaka gal dvidešimt metrų į šoną atsišakius, stora, vos vyras apkabintų. Ir sveria apie toną. Ar, drevei padidėjus, vieną gražią dieną, atsiprašome, vėjuotą dieną, neperplis pusiau kamienas? Tada ekskursijų vadovams beliktų aiškinti, kad šioje vietoje stovėjo vienas iš dviejų seniausių Europoje ažuolų..."

SOVIETINIS ORDINAS

Amžiaus septyniadešimtmečio proga sovietinio "Spalio revoliucijos" ordino susilaukė propagandistas Vladas Niunka, seniausias vilniškės kompartijos centrinio komiteto narys. Savo gyvenimą su Maskvai tar naujančia komunistine veikla jis yra susijęs nuo 1928 m. pavasario. Pirmiaisiais sovietinės okupacijos metais jam teko būti Maskvos surežisuotų tarybų liaudies seimo rinkimų vyr. komisijos pirmininku, po rinkimų — prokuroru. Šiuo metu V. Niunka yra "žinių" draugijos pirmininkas, priklausančis net Mokslių Akademijos visuomeniniam skyriui. Daugiausia jis reikiškias kaip atlieko skleidėjas, kovojantis su socialine katalikiškos doktrina. Sovietinį ordiną V. Niunkai įteikė kompartijos I sekr. P. Griškevičius, taip pat pasižymėjęs Maskvos garbinimu, jai darantis didesnių nuolaidų už savo pirmtaką A. Sniečkus.

GRYBU KARALIUS

Nemenėinės miškų ūkio Magūnų girininkijos eiguļys Dominikys Orlovskis aptiko didžiulį baravyką ir jį nusinėję girininkijon. Čia paaiškėjo, kad baravykas svėrė 1 kilogramą ir 700 gramų. Tokių didelių baravykų Lietuvos giriose retai tepasitaiko. Prieš porą metų 2 kilogramų baravyką grybautojai yra radę Labanoro miške. V. Kst.

HAMILTON CENTRE

VYSK. M. VALANCIAUS MOKYKLIA mokslo metus pradeda rugsėjo 10, šeštadienį, tose pačiose šv. Juozapo mokyklos patalpose — Locke ir Herkimer gatvių kampas. Pamokos bus pradėdamos 9.30 v.r. ir baigiamos 1.00 v.p.p. Pirmąjį šeštadienį mokiniai bus paleisti 12 v. Visi lietuviai tėvai prašomi savo vaikus atsiųsti į lituanistinę mūsų mokyklą.

Vedėjas

ŽUKLAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBO "GIEDRAITIS" valdyba rengia savo nariams ir prijauciantiems gegužinę ir lėkščių šaudymo pirmenybes rugsėjo 11, sekmadienį, savo šaudykloj už Kaledonijos. Pradžią — 12 v. Bus priziniai šaudymai ir žvejyba savam ežere. Rugsėjo 18 d.

klubas rengia savo narių 22 kalibro ir lėkščių šaudymo varžybas. Valdyba

PO ATOSTOGŲ ATEITININKAI pradeda savo veiklą. Rugsėjo 11, sekmadienį, 11 v.r., bus šv. Mišios, o po to — bendri pusryčiai Jaunimo Centre. Rugsėjo 13, antradienį, 6 v. v., bus pirmas jaunučių ir jaunių susirinkimas. Susirinkimai vyks kas antra antradienį. Kviečiame visus pradžios mokyklos mokinius išsijungti į ateitininkų eiles. Tenelieka nė vieno mažo ar kiek jau paaugusio jaunuolio be organizacijos ir užsiėmimų. Organizacija yra praradęs tėvų rankos. Todėl, mieli tėveliai, pasinaudokit tu ir siųskit savo jaunimą į lietuvišką katalikišką organizaciją. Hamiltono ateitininkai

vincijos parlamento narys J. Kushner, dalyvavęs šioje lietuvių išvykoje, sutiko ištraukti laimingąjį loterijos numerį iš didelės bilių dėžės. Puikųjį Rocky Mountain kalnų paveikslą laimėjo bilietas nr. 04563. Jo pirkėjas gyvena Camrose mst., Albertos prov. Jam bus pranešta asmeniškai apie laimėjimą, o taip pat paskelbta spaudoje.

PASKUTINĖ GEGUŽINĖ buvo rugpjūčio 28 d. Northcott ūkyje. KLB Kalgario apyl. valdyba sukvietė vietos lietuvių ir jų svečių viešai loterijai ir gegužinei. Suneštinį valgių stalą tvarkė J. Dubauskis ir Elv. Krausienė, gėrimus prižiūrėjo J. Stankevičius, jaunimo žaidimus tvarkė A. Vyšniauskas, muziką — L. Simonėlis. Kalgario apyl. pirm. Al. Sukys pravedė viešą loterijos bilių trukimą. Už padovanotą tokį brangų ir gražų paveikslą dailininkė W. Zubiss jis viešai padėkojo, taip pat — loterijos bilių platintojams ir pirkėjams. Loterija ne tik davė pajamų lietuvių kultūriniam reikalams, bet ir gausiems pirkėjams priminė, kad Kalgario lietuvių stengiasi remti lietuvišką veiklą, ypač jaunimo pasirodymus. Tą pačią dieną P. Gluoksnys rinko aukas Tautos Fondui. Aukos priimamos ir toliau. Aukotojų pavarde bei pinigų metinė apyskaita skelbiama lietuviškoje spaudoje. A.

KLB Hamiltono apylinkės valdyba

š.m. rugsėjo 17, šeštadienį,
SCOTT PARK GIMNAZIJOS AUDITORIJOJE
(1055 King St. E., prie futbolo stadijono) rengia

solisto Ričardo DAUNORO

KONCERTA

Pradžią — 7 v.v. Visas pelnas skiriamas lietuvių jaunimo (PLJS) kongresui Vokietijoje.

Visus tautiečius kviečiame dalyvauti!

Valdyba

Pirmoji Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos stovykla, įvykusi prie Kalgario 1977 metais liepos 1-9 dienomis. Pirmoje eilėje iš kairės: paskaitininkas M. Drunga, viduryje kapelionas J. Bertasius, kraštinis — komendantas A. Vyšniauskas

Kanados vakarų stovyklai valio!

Š.m. liepos 2-9 dienomis Kanados vakaruose, netoli Banff, įvyko lietuvių jaunimo stovykla. Jai ruošti mintis kilo iš Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos. Prie planavimo ir organizavimo darbų prisidėjo daug žmonių. Vakaruose pagrindinę dalį atliko Antanas Vyšniauskas ir Aleksas Sukys (Kalgario Lietuvių Bendruomenės pirmieji pirmininkas, Nijolė Gverzdytė, sekretorė, ir kiti valdybos nariai, kartu su Toronto "Volungės" dainininkė, susatė provizorinę programą. Buvo numatyti dienos pašnekesiai, pakviesti paskaitininkai, numatyti užsiėmimai ir vakarinės programos. Paruošoma sunkino nepažinijimas stovyklautojų, jų interesų bei jų lietuviškos veiklos supratimo.

Kalnais apsuptoj stovyklavietėje žmonės pradėjo rinktis penktadienį, o paskutinė dalis atkeliavo net ir sekmadienį. Nors skaičius nebuvo gausus (daugiausia 40 žmonių), jis atstovavo net dešimčiai didžiausių Kanados bei Amerikos lietuvių kolonijų.

Stovyklų tikslas — aktyviai įjungti vakarų jaunimą į lietuviškos veiklos ratą. R. Ulbaitė, programos koordinatore, apibūdino savaitės programą. Pirmieji pašnekesiai rėmė temą "Lietuva". Lietuvos istoriją bei jos dabartinę padėtį įdomiai bei turiningai apibūdino politinių mokslų doktorantas Mykolas Drunga iš tolimo Bostono. Tai ypatingo talento jaunas žmogus, kuris visus sužavėjo savo sugebėjimu svarstytį su humoru.

Kanados vakarų stovykloje: Dainai Gudjurijai pasirodymai ir Mariui Timmermanui iš Winnipegio patinka sceninio pasirodymo A. Dudaravičius

Gerame Miami Beach, Fla.,

rajone, du blokai nuo vandenyno, parduodamas 12 apartamentų namas. Geros pajamos ir gyvenimas kurorte. Įmokėti \$45.000. Informacijų reikalau rašyti:

PO BOX 14494, N. PALM BEACH, FLA. 33408, USA.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street East, telefonas 544-7125

"TALKA"

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gynybė ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių potarnavimas. Kapitalas — virš \$9,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6 %
santapus 7 %
term. depozitus 1 m. 8 1/4 %
IMAME UŽ:
asmenines paskolas... 11 %
nekiln. turto pask... 9 3/4 %

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

BALTEICŲ ŽYGYJE UŽ ZMOGAUS TEISES Vašingtone rugsėjo 24 d. vienu pargrindinių kalbėtojų bus sovietų disidentas chemijos inž. Pavelas Litvinovas, buvusio užsienio reikalų komisaro Maksimo M. Litvinovo anūkas. Vakarų jis pasiekė su savo šeima 1974 m. kovo 18 d. ir dabar su V. Chalidze redaguoja Niujorko leidžiamą žurnalą "Kronika už žmogaus teises Sovietų Sąjungoje", skelbdamas sovietų disidentų pareiškimus ir laiškus. Už viešą protestą prieš Sovietų Sąjungos suorganizuotą invaziją Čekoslovakijon 1968 m. P. Litvinovas buvo suimtas ir ketveriems metams ištremtas į Sibara. Pensilvanijos Lietuvių Dienos dalyvius su baltiečių žygiu supažindino rengėjo komiteto atstovės V. Abriūtė ir G. Damašytė. Lietuvos vyčių seime Providence, R.I., informacinį pranešimą žygio reikalais padarė G. Vaskelytė. Kultūrinėje žygio programoje dalyvaus M. Radikienės vadovaujama Filadelfijos tautinių šokių grupė "Aušrinė".

ALTOS BŪSTINĖJE ČIKAGOJE lankėsi antikomunistinio ABN sąjūdžio ukrainietis pirm. dr. A. W. Bedriy. Pasikalbėjime su ALTOS pirm. dr. K. Bobeliu jis pasiūlė įsteigti ukrainiečių - lietuvių draugiją, nes abi šias tautas jungia istorinė praeitis ir šiuo metu bendri laisvės siekiai. ABN sąjūdžiui priklauso 14 tautybių. Jo kongresas įvyks spalio 22-23 d.d. Čikagoje. Dr. A. W. Bedriy vadovavimą kongresui pasiūlė dr. K. Bobeliui.

KUN. MATAS JARASIŪNAS, dirbęs vikaru įvairiose parapijose Pensilvanijoje, yra paskirtas Siluvos Dievo Motinos parapijos klebonu Maizeville, Pa. Šią parapiją XX š. pradžioje yra įsteigęs žymusis kultūrininkas kun. A. Milukas, o jos naują šventovę, dekoruotą dail. V. K. Jonyno, pastatydino klebonas kun. A. Bielskis.

DAIL. JONAS RIMŠA, prieš kiek laiko turėjęs sunkią širdies operaciją, nuo liepos 6 d. guli šv. Jono ligoninėje, Santa Monikos mieste, Kalifornijoje. Spinduliais bei vaistais jam gydymas piktybinis skaudulys dešinėje plaučių puseje.

KELVELANDO "GRANDINĖLE", vadovaujama L. Sagio, rugsėjo 7 d. repeticija pradėjo 25-tuosius savo veiklos metus. "Grandinėlės" šokėjai ne tik yra koncertavę daugelyje JAV bei Kanados lietuvių kolonijų, bet ir gastroliavę P. Amerikoje, Europos valstybėse. Dabar jie yra pakviesti dalyvauti Australijos Lietuvių Dienose.

PENSILVANIJOS LIETUVIŲ DIENA šiemet jau 63-čią kartą buvo surengta Lakewood Parke, Pa. Dalyvių susilaukta apie 8.000, kurių didžioji dalį sudarė jau trečios ir ketvirtos kartos lietuviai. Pagrindiniu kalbėtoju buvo pakviestas Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius, o visas pelnas paskirtas šiai organizacijai. Meninę programą, vadovaujamą dr. J. Lobichusko, atliko R. Sauckaitė, suorganizuotas jaunimo choras, Filadelfijos tautinių šokių grupė "Aušrinė", iš New Jersey atvykęs moterų kvartetas "Žibuoklės" su vadovu L. Stuku. Rengėjų komitetui vadovavo Ann Klizas-Wargo. Dalyvių eilėse buvo ir vienas pirmųjų Pensilvanijos Lietuvių Dienos organizatorių 1914 m. — kun. Pijus Česna, Mahanoy City klebonas emeritas.

LIETUVIŲ SPAUDOS KLUBAS Čikagoje naujon valdybon išrinko: pirm. inž. G. Lazauską, vicepirm. M. Gudelį, vicepirm. K. Tautų, sekr. A. Rėpienę, išd. A. Marma, narius kan. V. Zakaraską ir J. Kreivėną.

LOS ANGELES IMIGRACIJOS ir natūralizacijos įstaigoje rugpjūčio 3 d. įvyko Prano Brazilsko apklauša, dalyvaujant jo advokatei Ž. Brinkienei. Bylos svarstymas atidėtas iki spalio vidurio.

Argentina

SUSIVIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE 63-čiasias savo veiklos metines paminėjo įspūdinga švente Buenos Airea. Lietuviškių dainų padainavo I. Valantinavičiaus diriguojamas "Aušros" choras, jaunoji sol. Adriana Jocyte, mergaičių oktetas "Žibutės" su vadovu dr. J. Simanauku. Tautinius šokus šoko SLA jaunųjų ansamblis, kuriam dabar vadovauja R. Deveikis ir O. Zabarauskaitė-Casas. Šokėjų palydėjo net trys akordeonistai — J. Romeika, inž. G. Klianga ir L. Rudėnas. SLA organizaciją metinės šventės proga sveikino: ALOS Tarybos vicepirm. Z. Juknevičius, Aušros Vartų parapijos klebonas kun. A. Steigvilas, Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas, Mindaugo Draugijos pirm. J. Šišlauskas, gausių kitų organizacijų bei institucijų atstovai. Kun. A. Steigvilas SLA pirm. J. Deveikiui įteikė 10.000 pezu, kurie buvo gauti iš J. Povilionio šeštadienei SLA mokyklai. Šventės dalyvių gretas papildė iš Berisso atvykus 50 tautiečių grupė. Iškilmė baigta bendromis vaišėmis.

Urugvajus

MONTEVIDEO LIETUVIAI jau ruošiasi šėstant P. Amerikos lietuvių kongresui, kuris įvyks 1978 m. vasario 2-5 d.d. Urugvajuje. Kongresui pasirinktas šūkis "Lietuvių kul-

tūros ugdymas ir priemonės jai išlaikyti". Pirmoji kongreso dalis 1978 m. sausio 25 — vasario 2 d.d. skiriama jaunimo stovyklai, jos studijų dienoms, menui, parodoms ir sportui. Oficialioji dalis bus užbaigta bendru Vasario 16 minėjimu. Meninę programą atliks kongrese dalyvaujantys įvairių kolonijų asamblijai bei tautinių šokių grupės. Rengėjų komitetui vadovauja pirm. Vytautas Dorelis.

N. Zelandija

N. ZELANDIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ, nors ir būdama labai negausi, atgaivino savo veiklą. Naujojo valdybon išrinkti: pirm. Jonas Pečiulaitis, sekr. Albertas Malskaitis, išd. Vaidas Varkalis. Pirm. J. Pečiulaičio adresas: 17 Koraha St. Remuera, Auckland 5, New Zealand.

Australija

TRADICINI ŽIEMOS VAKARĄ liepos 23 d. surengė Newcastle choras su vadovu muz. St. Zuku. Salė buvo papuotė Sniego senio paveikslu. Programą atliko choras ir Zinos trijulė, padavinusi koletą estradinų dainų.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE buvo sutikta naujoji J. A. Jūragio poezijos knyga "Akmens ir paukščio metas". Ivdinį žodį tarė pats autorius, dėkodamas mecenatams - leidejams — "Minties" spaustuvės savininkams Elenai ir Pranui Nagiams, Zigmui Kazlytiui. J. A. Jūragis jiems įteikė tapybos kūrinių. Žodį tarė kun. P. Butkus, A. Skirka, A. Jablonskis, leidejų vardu — P. Nagys.

KOVO SPORTO KLUBO SACHMATININKAI tarpklubinėse Sydnėjaus A klasės šachmatų varžybose laimėjo III vietą. Ypač gerai sužaidė jų vadovas V. Patašius, iš devynių partijų laimėjęs aštuonias. Lietuviai šachmatininkai Sydnėje buvo suorganizuoti Kovo klubo šachmatų sekcijos vadovo V. Augustinavičiaus 1960 m. Pirmosiose varžybose tais metais jie nugalėjo Marubros klubą 4:1. Išsikovota III vieta Sydnėjaus turnyre yra nemažas laimėjimas, nes ilgį šiol koviečiai šachmatininkai visada likdavo antrojejoje dalyvaujančių komandų lentelės puseje.

Britanija

LIETUVIŲ SODYBOJE šią vasarą buvo surengta jau 28-toji skautų ir jaunimo stovykla, pavadinta Vytauto Didžiojo vardu. Dalyvių susilaukta: iš Britanijos — 67, V. Vokietijos — 30, JAV — 3, Švedijos — 1. Liepos 27 d. stovyklautojų aplankė poetas Tomas Venclova, su jais turėjo pasikalbėjimą ir atsakinėjo į klausimus. Rugpjūčio 3 d. stovykloje viešėjo Lietuviškių Studijų Savaitės dalyviai.

ISLAMO ORDINĄ už nuopelns kultūrinėje srityje gavo Londone gyvenantis lietuvis aktorius Jurgis Mikalaitis, filmų pasaulyje žinomas kaip George Mikel.

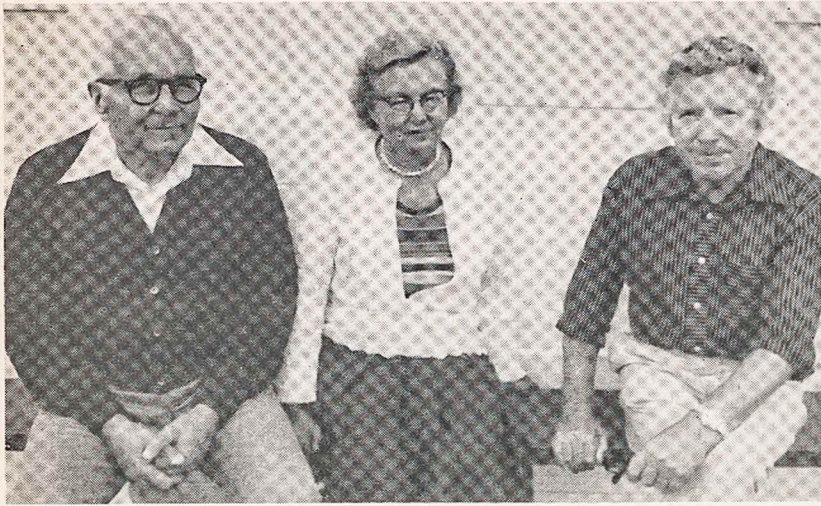
BRADFORDE VIEŠOJO trys svečiai iš Kanados — Jonas Balčiūnas su žmona Irena ir Antanas Šergalis. Jie yra buvusieji bradfordiečiai.

Italija

MONS. AUDRYS BAČKIS, anksčiau dirbęs diplomatinėje Vatikano tarnyboje kaip nunciatūros patarėjas ir auditorius, nuo š.m. liepos buvo pakeltas į patarėjus. Jis yra darbavęs Vatikano atstovybėse Filipinuose, Kosta Rikoje, Turkijoje ir Nigerijoje. Šią vasarą atostogas praleido pas savo tėvus Vašingtone, aplankė Ispanijoje atostogaujančią brolio šeimą. Pakeltas į patarėjus, mons. A. Bačkis dabar dirbs Vatikane, viešųjų Katalikų Bendrijos reikalų tarnyboje.

Švedija

BRITA IR KRISTUPAS PLONAIČIAI savo sodyboje prie gražaus Aspeno ežero, netoli Goeteborgo, jau 32 metus rengia tradicinę gegužinę Švedijos lietuviams, susilaukdami gausių dalyvių iš visos Švedijos. K. Plonaitis yra senas juos skatavęs vadovas, buviamasis pionierius. B. K. Plonaičių šeima daug yra padėjusi lietuviams ateiviams po II D. karo, suradusi darbus, galimybę studijuoti augstosios mokyklose. Gegužinėje pirmiausia iškeliami Lietuvos trispalvė, turinti idomią savo istoriją. Kai Lietuva buvo nepriklausoma, tautiečiai iš JAV jom plaukdavo švedų bendrovės laivu "Griksholm" į Stockholmą, o iš ten Klaipėdą pasiekdavo mažesniu laivu. Vieną kartą lietuvių ekskursantų buvo tiek daug, kad "Griksholmo" kapitonas nutarė plaukti tiesiai Klaipėdon. Čia jis ant savo laivo stiebo iškėlė Lietuvos trispalvę, kuria po II D. karo atidavė K. Plonaičiui, linkėdamas ja vėl kada nors iškelti laisvą Klaipėdos uoste. Gegužinės dalyvius šią vasarą K. Plonaitis vėl pavaišino savo recepto specialiu gėrimu, neįsūdodamas jo paslaptais, ir neigė iš Afrikos gautų valgomų skruzdėlių patiekalų, ragindamas atspėti, ką jie iš tikrųjų valgo. Nė vienas dalyvis šios mislės neišsprendė. Vaisių metu skambėjo lietuviškos dainos. B. K. Plonaičių dėka Aspenas Švedijos lietuviams yra tapęs Rambynus.

Lituanistinių mokyklų mokytojų savaitėje Dainavoje susitiko nuo Kretinų pranciškonų gimnazijos laikų nesimamė — mokytojas Ant. Masionis, p. Masionienė ir K. Mileris, buvęs A. Masionio mokynys

“Lithuanian Christian Democracy”

P. MALDEIKIS

Mūsų politiniais klausimais knygos ir straipsniai dažniausiai yra skiriami vyresniajai kartai. Nuo tos tendencijos nutolsta Algirdo J. Kasulaitis knyga apie Lietuvos krikščioniškąją demokratiją, parašyta anglų kalba. Tai rodo, kad ji yra skirta kitataučiams ir anglų kalba skaitantiems jaunesniems lietuviams. Knyga parašyta lengva kalba, labai lengvai skaitoma, gausiai dokumentuota ir fotografijomis iliustruota, atrodo patraukliai.

Savo turiniu “Lithuanian Christian Democracy” apima lietuvių krikščioniškosios demokratijos bei jos veiklos istoriją, išdėstyta bendrosios lietuvių tautos istorijos bei jos svarbių įvykių kontekste. Chronologine tvarka autorius parodo, kaip praityje plėtojosi Lietuvoje krikščioniškosios politikos mintis ir kaip prieita prie krikščioniškosios politinės programos ir tos krypties politinės organizacijos — krikščionių demokratų partijos — įsteigimo.

Pradžioje skaitytas supažindinamas su lietuvių tauta bei jos likimu iki paskutinio jos valstybės padalinimo 1795 m. Antra dalis skirta Lietuvai rusų valdžioje. Trečia dalis prasideda Didžiojo Vilniaus seimu ir supažindina su lietuvių politinio gyvenimo plėtote iki Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Čia įeina ir krikščionių demokratų partijos organizavimas, ir jos darbai Lietuvą atstatant. Ketvirtroje dalyje aprašomi demokratinių seimų laikai — tas kūrybingasis nepriklausomos Lietuvos laikotarpis, kai, krikščionims demokratams vadovaujant, buvo atbaigtas organizavimas, apsigynimas nuo priešų, išleisti pagrindiniai įstatymai (Lietuvos valstybės konstitucija, žemės reformos įstatymas ir kt.), sukurta parlamentinė demokratija, išgautas Lietuvai kitų valstybių pripažinimas, įvesta savo valtiuta, sukurta švietimo sistema su visų laipsnių mokslo institucijomis, išleisti socialiniai įstatymai ir atlikta daug kitų valstybės stiprinimo ir gyventojų gerovės kėlimo darbų.

Aprašydamas krikščionių demokratų atliktus darbus, A. Kasulaitis išryškina ir jų išsilikuosius vadus — valstybininkus, teoretikus, dvasininkus, veikėjus, tuo parodydamas, koks didelis politinis sąjūdis buvo krikščioniškoji demokratija.

Neaplenkiamas ir krikščionių demokratų partijos pralaimėjimas: nelaimėjusi trečiojo seimo rinkimu, ji tapo opozicijos partija. Po gruodžio 17 perversmo po kurio laiko ji su kitomis partijomis to meto valdžios uždaroma. Lietuvai patekus į svetimųjų okupaciją, ji vėl išeina į pirmąsias politines pozicijas kovoję už Lietuvos išlaisvinimą, beveik visą laiką vadovaudama Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui.

Iš A. J. Kasulaitis aprašymo matome, kad kr. demokratai, vadovaudami jaunos valstybės plėtotei, sukūrė ne vien politinę demokratiją, bet ir siekė įgyvendinti idealistiškai religiniais principais pagrįstą ekonominę demokratiją, tuo išvengdami abiejų kraštutinumų — socializmo ir kapitalizmo — įtakų.

Išivijoje daug kas geriau žino nei prisimena tik autoritetinį — nedemokratinį Lietuvos valdymosi laikotarpį ir iš to dažnai susidaro neteisinga nuomonė apie nepriklausomą Lietuvą. Kas perskaitys kalbamą knygą, pamatys, kad Lietuva pradžioje buvo valdoma demokratiniais pagrindais, kad jos didelė dauguma politinių veikėjų buvo tikri demokratai.

Kasulaitis knyga pirmoje eilėje yra vienos lietuvių politi-

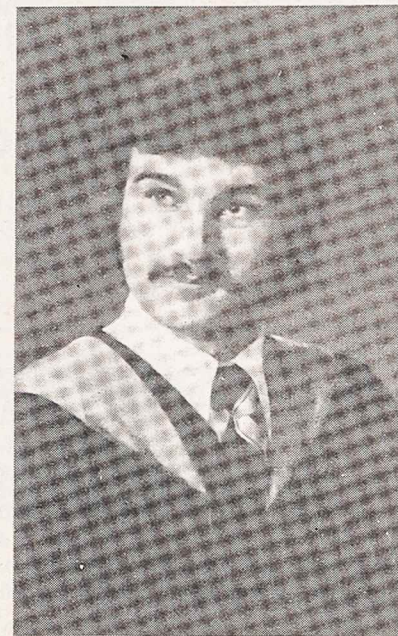
nės srovės istorija. Bet drauge su ja paliečiamas ir visos lietuvių tautos bei valstybės netrumas laikotarpis. Tuo ji skaitytąją supažindina ir su aprašomo meto Lietuvos padėtimi — jos istorijos dalimi. Tuo mums ji tinka tautinei propagandai.

Pagrindinis Kasulaitis knygos uždavinys yra laimėti Lietuvai draugų pasaulio politikų tarpe jos kovoje už laisvę. Krikščioniškoji pasaulio demokratija yra labai platus ir galingas politinis sąjūdis — krikščionių demokratų internacionalas, kuriam priklausė 60 tautų su iškilais politikais iš visų žemynų. Ir lietuvių krikščionys demokratų yra lygiateisūs jo narys, kviečiamas dalyvauti su pranešimais suvažiavimuose. Paskutiniame suvažiavime Adolfas Venskuskas skaitė pranešimą, paruošta remiantis “LKB Kronika” apie žmogaus teisių pažeidimus okupuotoje Lietuvoje. Pranešimas buvo priimtas su palankiu susidomėjimu ir italų spaudoje buvo plačiai panaudotas.

Aplamai, pasaulio krikščionių demokratų tarpe yra nemažai palankumo Lietuvai reikalau. Kasulaitis knyga gali tą palankumą dar sustiprinti. Ji buvo išsiuntinėta visiems krikščionių demokratų centrams pasaulyje, žinomiems krikščionių demokratų politikams, bibliotekoms ir universitetams. Kas ja domėsis, pamatys, kad Lietuva buvo pažangi ir sugebėjusi demokratiškai valdytis valstybėje ir kad lietuvių tauta veda sunkią išlikimo kovą. Knygos gale pridėti įvairūs krikščionių demokratų veiklos dokumentai parodo, kaip lietuvių išveikti kovoję už savo tėvynės išlaisvinimą.

Kad ši knyga gali padėti kitataučiams suprasti mūsų laisvės siekimus, rodo JAV krikščioniškosios demokratijos centro direktoriaus ir šio krašto krikščionių demokratų sąjūdžio pirmininko R. Gilotho svariai parašyta Kasulaitis knygai įžanga. Todėl ir kalbamą knygą reikia vertinti ne vien pagal tai, kiek ji padės lietuviams krikščionims demokratams, bet ypač pagal tai, kiek ji pasaulio krikščionių demokratų politikų tarpe sukels simpatijų bei supratimo mūsų kovojančios tautos reikalui. Labai palankus R. Gilotho apie ją atsiliepimas rodo, kad ji gali net ir pasaulio politikams padėti suprasti mūsų teisingą kovą. Tą patį vaidmenį ta knyga turėtų turėti ir čia užaugusių bei augančių lietuvių tarpe. Tuo tikslu knyga reiktų kiek galint plačiau paskleisti.

Algirdas J. Kasulaitis, LITHUANIAN CHRISTIAN DEMOCRACY. Išeista Leono XII Fondo 1976 m. Čikagoje.

ALFREDAS KELIAČIUS, baigęs Hamiltono, Ont., McMaster universitetą, dirba savo specialybės srityje “Ferro” bendrovėje Oakvillėje, Ont. Jis yra baigęs šeštadieninę vyšk. M. Valančiaus mokyklą. Ateityje ketina grįžti į tą patį universitetą tęsti studijas

Kur švietėjai šviečiasi

Darbinga lituanistinių mokyklų mokytojų ir jaunimo savaitė Dainavoje

KAZYS MILERIS

Dainava po 10 metų

Per laiką rūdimis apsinėša ir kietieji metalai. Norint atgauti jų žibėjimą, reikia šveisti, blizginti. Žmogų laikas irgi veikia. Jis taip pat atsimpa, supilkėja ir pradeda rodyti rūdijimo žymes. Kad lit. mokyklos mokytojai išlaikytų savo žibėjimą ir eiti su laiko pedagogine pažanga, Amerikos LB švietimo taryba kas vasarą rengia jiems studijų savaites. Į tas savaites jie priima ir mokytojus iš Kanados, o taip pat ir lietuviškąjį jaunimą, tikėdamiesi iš jų naujo lituanistinių mokyklų mokytojų prieauglio.

Šiomet tokia savaitė jau buvo vienuoliktą. Bene prieš 10 metų buvau tokioj studijų savaitėj. Šiomet, vėl atvykęs į Dainavą, radau ją išorėje nelabai jau kuo pasikeitusią. Tie patys baltieji stovyklos pastatai, nendrėmis ir tyru, žalsvu vandeniu bangaujantis Spyglių ežerėlis. Tik kiek jau ugtelėjęs pušaičių miškas ir naujais kryžiais pasipuošusios stovyklos kalvos.

Atpažinti daugelį ir stovyklautojų. Štai iš Ročesterio Br. Krokys, šiomet stovyklos vadovas, mūsų literatūros vadovėlių autorius J. Masilionis, entuziastingas mokytojų savaitės dalyvis londoniškis L. Eimantas, visada jaunimą prižiūrintis, senstančios dvasios torontiškis Alg. Vaičiūnas ir maitintojo pareigas einęs Montreale P. Adamonis su šeima.

Čia sutikau ir savo buvusį gimnazijoj vokiečių kalbos mokytoją, jau pensininką Ant. Masionį, kuris stovykloje visą laiką buvo dominuojanti figūra. Tik nebemačiau čia veidų kalbininkų — L. Dambriūno, Ant. Salio, lietuviškojo švietimo puoselėtojo mokyto. J. Ignatonio. Jie jau mirė.

Nebesutikau ir tada buvusį stovyklos pareigūną — J. Tamulio, Pr. Jogos, kurie, sako, dėl sveikatos į stovyklą jau nebeatvažiuoja. Nebeatvyko iš Toronto ir J. Andriulis, šiomet perleides mokyklos vadovavimą jau kitam — Vyt. Biretai. Laikas daro savo. Vieni dešimčiai metų pasenome, kiti gi užaugo. Geri buvo prieauglio metai, nes stovykloje jaunų stovyklautojų skaičius buvo nemažas.

Paskaitos ir svarstybos

Ne poilsivimu, bet darbu pasižymėjo šita stovykla. Iš ryto dvi paskaitos, popiet irgi dvi. Be to, dienotvarkė dar turime rytinę mankštą, vėliavų pakėlimą - nuleidimą, pamaldas, varkančius parengimus.

Paskaitininkų daug ir iš visur. Jie įvairaus lygio. Kalbėjo Amerikos LB švietimo tarybos pirm. Br. Juodelis tema “Lituanistinė mokykla iš toli ir arti”, pateikdamas įdomios lit. mokyklų statistikos. Kalbėjo kelių lit. mokyklų vadovėlių autorė S. Jonynienė — “Mokymo metodai ir priemonės”, lyg pravedama ir pavyzdinę pamoką. Kun. A. Saulaitis, kuris buvo ir stovyklos kapelionu, kalbėjo apie lituanistinį švietimą P. Amerikoje, o Br. Krokys — “Suaugusių mokymas lietuvių kalbos”. Iš Montreale atskridęs dr. H. Nagys turėjo dvi paskaitas tema — “Motyvai už apsprendimą būti lietuviu”. Jis taip pat paskaitė ir poezijos.

Šio rašinio rėmuose sunku būtų išvardinti visas paskaitas ir paskaitininkus. Jie visi buvo parinkti, naudingi ir įdomūs. Kaip visad tokiuose suvažiavimuose, daug buvo kalbėta ir aiškinta, ko mums reikia, bet mažai tepasakyta ir nurodyta kaip. Kiti kalbėtojai net ir savo pasirinktos ar užsakytos temos mažai tesilaikė, norėdami išsakyti lit. mokyklos trūkumus. Po kiekvienos paskaitos buvo diskusijos ir kitų pasisakymai, kurie gerokai užtesdavo paskaitas.

Mokyklų mažėjimo ir mokinių nubyrėjimo kaltę suversta tėvams. Čia girdėjosi tvirtinimas: jaunąjį lietuvių trėmimai ir partizanų kovos nelabai domina, bet ji interesuoja laisvės varžymas; mūsų sportiniai vienetai daugiausia nusikalsta lietuvių kalbai; po II D. karo gimusieji jau sudaro pusę visų lietuvių; lit. mokyklos didžiausią mokinių skaičių turėjo 1968 m.; du trečdaliai mokytojų yra moterys.

Buvo kelias ir pravažiuojančių paskaitininkų. M. A. Saulaitis - Stankai kalbėjo apie Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje, G. Karosas — apie naujai pra-

dėtą leisti lietuviškai nebekalbantiems lietuviams žiniaraštį “Bridges”. Tarp kolegų amerikiečių buvo jautriai diskutuojamas lit. mokyklos mokslo metų mažinimo projektas, bet jis studijų savaitėje nebuvo viešai gvil-denamas.

Kursai jaunimui

Be mokytojų, tą savaitę į Dainavą buvo privažiavę ir nemažai lietuviškojo jaunimo. Jų buvo visokio amžiaus. Mažuosius reikėjo prižiūrėti, globoti, o vyresniuosius J. Masilionis mokė gramatikos, V. Augulytė — lietuvių literatūros. Šiomet pirmą sykį buvo surengti jiems ir tautodailės kursai, kuriuose V. Velska, atsivežęs iš Detroito medžiagų ir įrankių, mokė juos kaip išpausinti Rūpintojėlių, lėkštę su tautinėm figūrom, Geležinį vilką. Kaip austi tautines juostas ir kurti tautinio audinio kompozicijas, mokė J. Jasūnas. Tautinių šokių mokytoja J. Matulaitienė iš Niujorko jaunimą šokdino su Kalveliu, Gvytatu ir Malūnu. Jaunosios kartos muzikas R. Kasputis mokė savo vienaamžius dainavimo. Iš jų sudarytas chorėlis dainavo gana sudėtingas keturbalses dainas, kurias išskirti vyresniam gana ilgai užtruktų.

Jaunimas buvo ir gyvyji stovyklos dvasia — iš jo sklido jų dėjimas, skambėjimas ir kartais nebeuorimas triukšmas. Jie čia vadovavo visoms pamaldų procesijoms, talentų pasirodymams, laužams. Jie buvo entuziastiškiausi stovyklautojai. Reikėjo tik pasiklausyti jų dainų, deklamavimų ir krečiama išdaigų. Man rodėsi, kad pats tikrasis to visko įdomumas ir grožis buvo jų graži ir taisyklinga lietuviška tarėna.

Čia nebuvo suvažiavę vaikai vien tik lietuvių mokytojų, bet ir šiaip iš įvairių vietovių seimų. Jie taip pat juk gyvena angliškai kalbančioj aplinkoj, lanko jų mokyklas, bet tarp savęs kalbasi ir net nusikeikia taisyklina lietuvių kalba. Čia sutinki gerą įrodymą, kad nėra jau taip, kaip mes įpratę teisintis, esą kartais reikia griežti anglų kalbos ir angliškų išsireiškimų, norint geriau ką pasakyti.

Stovyklautojų pramogos

Stovyklos darbotvarkėje buvo taip pat skirta laiko ir pavasariojimi. Kasdien trys popietinės

Kanados lietuvių mokytojų grupė mokytojų ir jaunimo savaitėje, kuri buvo surengta Dainavoje prie Detroito

Nuotr. V. Salčiūno

Atsiusta paminėti

KAI GRĮŽTA PRAEITIS. Apie kun. Juozą Montvilą ir “Titaniko” nuskenimą. Petro J. Montvilos prisiminimai. Knyga skirta prieš 65 metus su “Titaniku” nuskenusiam kun. J. M. Montvilai ir atsiminimų autorius 90 metų amžiaus sukačėiai. 212 psl. minkštai viršeliais. Kaina nepažymėta. Išeista P. J. Montvilos artimųjų lėšomis 1977 m. Niujorke. Spaudė Tygh pranciškonų spaustuvs. 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA.

LITUANISTIKOS INSTITUTO 1975 M. SUVAŽIAVIMO DARBAI. Redaktoriaus — Benediktas V. Mačiūka, techninė priežiūra — Tomo Remeikio. Paskaitų santraukos pateikiamos anglų kalba. 192 psl. minkštai viršeliais. Išeido 1976 m. data Lituanistikos Institutas. Kaina \$5. Leidinyg gaunamas šiuo adresu: Institute of Lithuanian Studies, Inc., 2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

SESTOJI BALTIEŠKŲJŲ STUDIJŲ konferencija įvyks Kanadoje, Toronto universitete, 1978 m. gegužės 11-14 d.d. Ją rengia baltiečių draugija “Association for the Advancement of Baltic Studies” su Toronto universitetu. Numatoma apie 100 pranešimų, kurių kiekvienam bus skiriama po 20 minučių. Vieno puslapio siūlomų pranešimų santraukas arba pilnus pranešimus reikia atsiųsti iki š.m. spalio 15 d. atitinkamų mokslo sričių vadovams. Archeologijai ir senajai istorijai vadovauja Marija Gimbutienė, Institute of Archeology, University of California, Los Angeles, Cal. 90024, USA; bibliografijai — Rytars Bregzgis, Rm. 7023, Roberts Library, University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada M5C 1A1; folklorui ir mitologijai — Vaira Freibergs, Department of Psychology, Université de Montreal, Caisse Postale 6128, Succursale “A”, Montreal Que., Canada H3C 3J7; kalbotyrai — Dzintra Bond, Shool of Hearing and Speech Sciences, College of Communication, Lindley Hall, Ohio University, Athens, Ohio 45701, USA; literatūrai — Rimvydas Silbajoris, Department of Slavic Languages, The Ohio State University, Columbus, Ohio 43210, USA; viduramžių istorijai — James A. Brundage, Bolton Hall, Department of History, University of Wisconsin, Milwaukee, Wis. 53201, USA; moderniajai istorijai — Toivo Raun, Department of History, California State University, Long Branch, Cal. 90840, USA; ekonomikai, geografijai, teisei — Zigurds Zile, Law School, University of Wisconsin, Madison, Wis. 53706, USA; politiniams mokslams, psichologijai, švietimui, sociologijai — Toivo Miljan, Department of Political Science, Wilfred Laurier University, Waterloo, Ontario, Canada; specialiam Baltijos žydų skyriui — Romualdas Mišius, Department of History, Williams College, Williamstown, Mass. 02167, USA.

DAIL. A. L. DARGIO tapybos paroda rengia JAV Lietuvių Moterų Federacijos Niujorko klubas 1977 m. spalio 15-16 d.d. Kultūros Židinio galerijoje Brooklyne. Šiuo metu dailininkas lankosi Europoje ir grįš į savo gyvenvietę Ročesteryje spalio mėn. pradžioje.

PRANCISKONŲ VASARVIEŲJE Kennebunkporte, Maine, rugpjūčio 13-14 savaitgalis buvo skirtas dviejų lietuvių menininkų koncertams. Sėdantien vargonų rečitalį surengė Vytenis M. Vasyliūnas, sekmdienį įvyko montrealietės sol. Ginos Čapkauskienės koncertas. Vargonų rečitaliui V. M. Vasyliūnas buvo pasirinkęs J. S. Bacho, F. Couperino, C. Francko kūrinius, papildytus Jeronimo Kačinsko “Trumpa fantazija”. Sol. G. Čapkauskienė savo koncertą pradėjo W. A. Mocarto operų “Don Žuanas”, “Užburtoji fleita” arrijomis, trimis prancūzų kompozitorių G. Bizet, H. Duparc, C. Debussy dainomis, A. Alabiefo - Lieblingo “Lakštingala”. Užbaigė mūsų šiuolaikios kompozitorių — St. Gailevičiaus, V. Jakubėno, B. Budriūno, G. Gudauskienės, J. Stankūno, J. Gaidelio dainomis ir A. Thomas operos “Mignon” arija. Šiltai sutikta vasarotojų, sol. G. Čapkauskienė programą papildė trim kompozicijom. Jai akompanavo bostonietis pianistas Saulius Cibas.

DR. VYTAUTAS PALCIAUSKAS, Illinois universiteto Urbanjoje profesorius, dalyvavo tarptautinėje seismologijos ir žemės gelmių fizikos konferencijoje Durham, Britanijoje. Fizikų ir chemikų simpoziume jis skaitė pranešimą “Kietųjų medžiagų sulydinimas augstu spaudimu”.

SOL. PRAURIMĖ RAGIENĖ, viešnia iš Čikagos, šią vasarą gastroliavo V. Vokietijoje. Jos lietuviškos dainos skambėjo lietuviams ir vokiečiams skirtuose koncertuose Ham-burge, Salzgitte, Leobensteite ir Huettenfelde. Jai akompanavo Čikagos lietuvių Raminta Lampsatytė, šiuo metu gyvenanti V. Berlyne. Tose pačiose vietovėse koncertavo ir pianistas bei vargonininkas Vytenis Vasyliūnas, pasižymėjęs koncertais su savo tėvu Izidorium Vasyliūnu Bostone. Fizikos dr. V. Vasyliūnas, žemės magnetosferos specialistas, 1975 m. buvo pakviestas moksliniu bendradarbiu į Max-Planck aeronautikos institutą Kaltenburg-Lindau, V. Vokietijoje. Jo koncertas Ham-burge buvo surengtas liepos 16 d. Švė. Mergelės Marijos šventovėje. Rečitalio programon V. Vasyliūnas buvo įtraukęs J. Brahmsio, J. S. Bacho, J. Kačinsko ir C. Francko kūrinius. Vokiečių spaudoje jis susilaukė gražaus savo koncertų įvertinimo.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SOL. PRAURIMĖ RAGIENĖ, viešnia iš Čikagos, šią vasarą gastroliavo V. Vokietijoje. Jos lietuviškos dainos skambėjo lietuviams ir vokiečiams skirtuose koncertuose Ham-burge, Salzgitte, Leobensteite ir Huettenfelde. Jai akompanavo Čikagos lietuvių Raminta Lampsatytė, šiuo metu gyvenanti V. Berlyne. Tose pačiose vietovėse koncertavo ir pianistas bei vargonininkas Vytenis Vasyliūnas, pasižymėjęs koncertais su savo tėvu Izidorium Vasyliūnu Bostone. Fizikos dr. V. Vasyliūnas, žemės magnetosferos specialistas, 1975 m. buvo pakviestas moksliniu bendradarbiu į Max-Planck aeronautikos institutą Kaltenburg-Lindau, V. Vokietijoje. Jo koncertas Ham-burge buvo surengtas liepos 16 d. Švė. Mergelės Marijos šventovėje. Rečitalio programon V. Vasyliūnas buvo įtraukęs J. Brahmsio, J. S. Bacho, J. Kačinsko ir C. Francko kūrinius. Vokiečių spaudoje jis susilaukė gražaus savo koncertų įvertinimo.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

SAULIUS A. SUZIEDĖLIS gavo istorijos daktaro laipsnį Kansas universitete, Lawrence, Kan., apgy-nęs disertaciją apie Suvalkijos (Už-nemunės) valstiečių ekonominę - socialinę būklę bei jų kultūrinę - tautinę veiklą pirmojoje XIX š. pusėje. Šiai disertacijai, turinčiai net 500 rankraščio puslapių, medžiagą jis rinko Varšuvoje bei kitų Lenkijos miestų archyvuose. Lomžos vyskupijos archyve dr. A. S. Suziedėlis rado įdomių duomenų apie lietuvių parapijas.

PIRMAJAM SAJUNGINIAM KERAMIKŲ seminarui Kaune vadovavo kauniečiai dail. D. Kondrotaitė. Paskaitas skaitė: Rygos dailės akademijos prof. G. Kruglovas, Lviso skulptūros - keramikos fabriko laboratorijos vedėjas I. Mališka, maskviečiai statybinės keramikos instituto bendradarbiai V. Kvetkovskaja ir V. Lysenka. Vilniuje prieš šešerius metus buvo surengtas pirmasis tarp-tautinis keramikų simpoziumas, o 1975 m. — antrasis. Tada ir kilo mintis surengti I sąjunginį keramikų seminarą Kaune, kuris yra profesionaliosios lietuvių keramikos lopšys. Tai liudija seminaro pradžioje atidaryta kauniečių keramikų kūrinių paroda, kurioje dalyvavo 70 šios srities specialistų. Baigminė seminaro paroda įvyko M. K. Čiurlionio dailės muzėjuje. Seminaro dalyviai jai sukūrė apie 500 vazų, jų rinkinių, dekoratyvinių lėkščių, keramikinių kompozicijų.

JURBARKO LAUDIES TEATRAS, nuo 1952 m. vadovaujamas rež. A. Paučiukačio, paruošė naują premjerą — G. Kanovičiaus pjesę “Niekada nesakyk gudę”. Pagrindinius vaidmenis sukūrė grupės aktoriai A. Orentienė ir A. Masaitis. Šio teatro brandulio sudaro veteranai aktoriai P. Grigavičius, B. Skanduvienė, R. Ignaitienė, A. Ogorodnik, J. Vilimienė. Jurbarkiečių teatras yra gastrolivęs Kupiškėje, Utenoje, Anykščiuose, Telšiuose, Palangoje, Varniuose. Teatrų konkursuose gražaus įvertinimo susilaukė jurbarkiečių spektakliai — K. Binkio “Generalinė repetitija”, E. Braginskio ir E. Riazanovo “Bendradarbiai”, A. Matukovskio “Amnestija”.

KAUNĄ PAPUOŠ skulptūrų galerijos po atviru dangumi. Skulptūrų aikštelę jau atidaryta S. Nėries gatvėje, priešais M. K. Čiurlionio galeriją. Jon perkeltos keturios kauniečio dail. Roberto Antinio skulptūros — “Kanklininkas ir vaikai”, “Motina”, “Atėitis”, “Dūdorėliai”. Aikštelė rezervuojama abiejų Antinių — tėvo ir sūnaus skulptūroms. Jos projektą paruošė architektė T. Sešėgienė. Aikštelė kitų kauniečių dailininkų skulptūroms įrengta Kauno senamiestyje, Vilniaus gatvėje. Skulptūrų galerijai yra skirtas vaizdingas Vytauto parko skeltas.

LIETUOVOS ATSTOVAI buvo pateikę 13 savo filmų devintajam Pabaltijo ir Leningrado kino mėgėjų festivaliui Leningrade. Pagrindinį festivalio prizą laimėjo Vilniaus “Aušros” studijos vaidybinis filmas “Išieikite, jūs laisvi”. Geriausiu eksperimentiniu filmu buvo pripažinti Kėdainių “Mėgėjo” studijos kūriny “Paukštis, kuris tupejo”, geriausią satyrinį — panevėžiečio J. Lauraičio “Ech!” Trečiojo laipsnio diplomą laimėjo vilniečių A. Baryso ir D. Velickos “Tas saldus žodis”, anykštiečio A. Janušio “Kaimo metraštininkas”. Specialių festivalio prizų susilaukė: J. Lauraičio “Ech!”, D. Velickos “Tikslumo portretas”, A. Janušio “Kaimo metraštininkas”, panevėžiečio V. Kasevičiaus “Pretendentas”, kėdainiečių “Naujasis Cvingeris”.

KAMERINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS orkestras, vadovaujamas S. Sondeckio, vasarą praleido be atostogų, koncertuodamas Druskinuose, Palangoje ir Maskvoje. Dabar jo laukia gastrolės V. Vokietijoje ir Austrijoje — Muenchene, Frankfurte prie Maino, Bonnėje, Salzburge, Innsbrucke, Vienoje. Po gastrolių bus paruošta speciali programa, skirta italų klasiko A. Vivaldi 300 metų gimimo sukačėiai. S. Sondeckis taipgi vadovauja Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokyklos moksleivių ir Vilniaus konservatorijos kameriniams orkestrams. M. K. Čiurlionio meno mokyklos orkestrantai praėjusį sezoną laimėjo aukso medalį tarptautiniame jaunimo orkestrų konkurse V. Berlyne.

KLAIPĖDOS DRAMOS TEATRAS savo gastroles Kaune pradėjo Justino Marcinkevičiaus “Mažvydu”. Klaipėdiečiai taipgi atsivežė L. Pirandello “Henriką IV”, A. Sergejevo “Tuopoms žydyti”, V. Milūno inscenizuotą Žemaitės “Marcia”, E. Radzinsko “Monologą apie vedybas”. Per dvi savaites buvo pateikti net 32 spektakliai. Kauno dramos teatro aktoriai Klaipėdoje suvaidino L. Zorino “Nepažįstamąjį”, J. Grušo “Sviti-gailą”, Z. Chalapiano “Lopšinę”, R. Gavelio kūrinių “Inadaptatus”. Su šiais spektakliais kauniečiai taipgi viešėjo Palangoje, Telšiuose bei kitose vietovėse. Tuo pačiu metu Panevėžyje gastroliavo Šiaulių dramos teatras. Jo išvykos repertuare — A. Strindbergo “Freken Julija”, P. Vaičiūno “Prisikėlimas”, F. G. Lorkos “Donja Rosita”, H. Gulbio “Vyturėliai”, A. Sokolovo “Fariatjevo fantazijos”, V. Palčinskaitės “Septynios sniegulės ir nykštukas — 77”.

“SOVETSKJI PISATEL” LEIDYKLA Maskvoje 10.000 egz. tiražu išleido literatūros kritiko A. Bučio knygą “Romanas ir dabartis”, rusų kalbon išverstą paties autoriaus.

J. BLUOTOS feljetoną “Strateginis planas” išspausdino literatūrinis ukrainiečių žurnalas “Vitčizna” birželio laidoje.

V. Kst.

CHOLKAN**R. Cholkan & Co. Ltd.**
Realtor
REAL ESTATE —
GENERAL INSURANCE

SWANSEA, puikus labai geros statybos — durnus vos keleto metų senumo, 7 kambarių vienaaukštis, 3 prausyklos, didžiulė moderni virtuvė, su atvira židiniu ir išėjimu į kiemą, dvigubas su privačiu įvažiavimu.

ISLINGTON-BLOOR, atskiras gražus, 2 kambarių vienaaukštis (bungalow), puikiai užbaigtas, pilnai užbaigtas rūšys, centrinis vėsinimas, garažas su privačiu įvažiavimu; netoli požeiminio traukinio; viena atvira skola.

PRINCE EDWARD DR. - BLOOR, gražus didžiulis 7 kambarių vienaaukštis (Side split bungalow); pilnai užbaigtas rūšys, centrinis vėsinimas; dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, greitas užėjimas, puiki vieta.

JANE - BLOOR, atskiras originalus keturbutis (4-plex); vandeniu-alyva šildomas; garažai su privačiu įvažiavimu; gauna virš \$10.000 metinių pajamų; netoli požeiminio traukinio; apie \$30.000 įmokėti ir viena skola.

JANE - BLOOR, atskiras 6 kambarių namas, kvadratinis planas, moderni virtuvė, 2 prausyklos, garažas; netoli Bloor; namas bei skola.

RUNCYMEDE - BLOOR, pilna kaina \$59.900; atskiras mūrinis 7 kambarių vienaaukštis, 2 prausyklos; garažas su šoniniu įvažiavimu; reikalingas mažo remonto; neblogas parkinys.

INDIAN RD. - BLOOR, didžiulis 18 kambarių atskiras namas, 4 atskiri butai; gauna apie \$10.000 metinių pajamų; namas gerame stovyje, garažai su plačiu įvažiavimu; apie \$30.000 įmokėti ir viena atvira skola; netoli Bloor ir Lietuvių Namų.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST

tel. 763-5555

namų 535-1584

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

**Prisikėlimo Parapijos
Kredito Kooperatyvas**999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 12 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniai 10 - 3	term. indėlius 1 metų..... 8¼%
Antradieniai 10 - 3	pensijų ir namų s-tas..... 9%
Trečiadieniai uždaryta	taupomąsias s-tas..... 7%
	depozitų-čekių s-tas..... 6%

Ketvirtadieniai 10 - 8	DUODA PASKOLAS:
Penktadieniai 10 - 8	asmenines..... 9½%
Šeštadieniai 9 - 1	nekiln. turto..... 9¼%
Sekmdieniais 9.30 - 1	investacines..... 10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$20,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Pritęs specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

**AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI
KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?**

KLAUSKITE MANE APIE • pajamų mokesčių atskaitas • pensijų planus • RRRP — registruotą pensijų planą • invalidumo pajamas • nuosavybės draudą • šeimos apsaugą • studentų draudus fondus mokslui eiti

2 Carlton Street, Suite 714

Namai: 766-5857 • Raštinė: 363-7881

Juozas Eimis Ramas, District Manager of Canadian Premier Life

Simons TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeiminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, įrengiam gaisro apsaugą (smoke detector)

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Nepriklausomos Lietuvos LFLS sporto klubo krepšininkės, lengvaatletės prie savo klubo patalpų Kaune, Ažuolynė, 1926 m. Dvi tos grupės sportininkės — Marija Voicėkauskaitė-Iskauskienė (antroji iš dešinės pirmoje eilėje) gyvena Toronte, kita užpakaly jos truputį į dešinę — Juzė Dzindziliauskaitė-Jazbutienė gyvena Miami, Fla. I.a.

SPORTAS**Baltiečių lauko teniso pirmenybės**

Rugpjūčio 27-28 d.d. Toronte įvyko S. Amerikos baltiečių lauko teniso pirmenybės. Dalyvavo 12 moterų, 20 vyrų, 11 veteranų ir 5 jaunieji, kurie per dvi karštas dienas atliko 74 žaidimus. Ypatingai gerai žaidžią dalyviai buvo atvykę iš Čikagos, Toledo, Bostono, Niujorko, Louisvilles, Toronto ir Hamiltono. Rungtys vyrų, moterų, veteranų ir jaunių vietai, mišrūs ir vyrų dvejetai. Laidui sutrumpinti žaista profesionalų 8-nių žaidimų setais, tiksliai baigmės žaistos iš 2-jų laimėtų setų. Slapios aikštės priverė pradėti pirmenybes dviem valandom vėliau.

Jaunasis Paulius Gvildys, N.Y., tvirtai laikėsi vyrų klasėje, bet neatsilaikė prieš tokio pat amžiaus latvi A. Freimani, B. Du kartus pralaimėjo beveik laimėtas rungtis. Aršiausia kova vyko vyrų grupės pusbaigmyje, kur susitiko du lietuviai — S. Solys, Tol., ir K. Mikonis, Č., prieš du latvius — A. Bergvalds, T., ir A. Freimanius. K. Mikonis stipriai laikėsi prieš gerai servuojantį A. Bergvaldį, bet turėjo nusileisti 10:7 pasekme. S. Solys lengvai laimėjo prieš jaunių meistrai A. Freimani 10:0 ir baigėme susitikti su A. Bergvaldiu. Pradžioje S. Solys neturėjo pasitikėjimo ir nestipriais smūgiais pralaimėjo rungtis 3:6. Naują rungtį pradėjo 3:0 savo naudai ir po to viskas ėjo gerai. Aštuoniolikos metų S. Solys laimėjo sekančias dvi rungtis 6:3; 6:2 pasekme ir antrus metus iš eilės tapo vyrų vieneto čempionu.

Moterų grupėje D. Grajauskaitė, H. teko žaisti prieš stipriausią žaidėją. Ji nepelnitai turėjo pasitraukti iš varžybų. Jaunių ir moterų grupės vyravo latviai, bet kitos spalvos buvo veteranų grupėje. Pasirodė A. Grajauskas, H. ir V. Grybauskas, Č. Pirmajam pusbaigmyje pralaimėjus, baigėme lengvai laimėjo V. Grybauskas prieš estą J. Lents, T. 10:2 pasekme.

Jauno S. Solio vargai dar nesibaigė. Truputį pailsėjęs, su K. Mikoniu rungtis vyrų dvejetu baigėme prieš latvius A. Bergvaldį-V. Grinbergą. Pradžioje priešai bandė laikytis, bet po pralaimėtos pirmos rungties antra ėjo lengvai ir lietuviai laimėjo dvejetu varžybas 7:5; 6:0.

Paskutinime žaidime, būtent, mišriaime dvejetu, vėl matėme S. Solį, kuris poroje su D. Grajauskaitė rungtis prieš latvių moterų čempionę P. Olins ir A. Bergvaldį. Žaidimas buvo gana įtemptas ir pasekmė apylygė, bet pabaigoje lietuviai pora įgavo daugiau pasitikėjimo ir laimėjo čempionatą pasekme 10:7.

Varžybos baigėsi sekmdienį, 7 v. v. Žiūrovų beveik neliko. Nedaug jų matėsi per visas varžybas. Čia įvyko kartu ir lietuvų teniso pirmenybės, kurios yra pirmas žingsnis į kitais metais rengiamas pasaulio lietuvų žaidynes. Bus žaidžiama per tris dienas. Numatoma sutraukti apie 80 žaidėjų.

Galutinės varžybos pasekmės: vyrų vienetas: 1. S. Solys, 2. A. Bergvalds 6:3; 6:3; 6:2; moterų vienetas: 1. P. Olins, 2. I. Mirovins 6:2; 6:0; jaunių vienetas: 1. L. Freimans, 2. A. Zirniss 6:3; 6:3; vyrų dvejetas: 1. S. Solys-K. Mikonis, 2. V. Grinbergs-A. Bergvalds 7:5; 6:0; mišrus dvejetas: 1. S. Solys-A. Grajauskaitė, 2. A. Bergvalds-P. Olins 10:7; veteranai: 1. V. Grybauskas, 2. J. Lents 10:2; Rungtynes pravėdė estas J. Lents York universiteto aikštėse. J. Z.

ŠIAURĖS AMERIKOS BALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ LENGV. ATLETIKOS PIRMENYBĖS
Rugsėjo 17 d. Toronte rengiamos baltiečių lengv. atletikos pirmenybės Northview Hights mokyklos stadione, 550 Finch W., prie Bathurst. Bus varžomasi suaugusių ir prieauglio klasėse, įskaitant ir E klasę. Varžybų programa apima beveik visas standartines rungtis. Dalyviai bus atviras visiems lietuvių, latvių ir estų lengvaatlečiams. Pradžią — 11 v.r.

Lietuvių pirmenybės, turėjusios įvykti anksčiau, dėl dalyvių stokos buvo atidėtos. Pasekmės bus išvestos iš šių pirmenybių.

Informacijų teirautis pas SALE ASS lengv. atletikos vadovą Algirdą Bielskų: 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio 44110, USA. Tel. (216)-481-7161.

Ateitininkų žinios

Veiklos pradžia — rugsėjo 11, sekmdienį. Visi jaunučiai, moksleiviai ir studentai renkas 9.30 v.r. Prisikėlimo parapijos salėje. 10 v. Mišiose visi dalyviai organizuotai su vėliavomis. Po Mišių įvyks agapė Parodų salėje. Sėdėdama ir jaunųjų ateitininkų tėveliai kviečiami dalyvauti. Bus pranešimai iš IX ateitininkų kongreso.

Išvyka. Rugsėjo 25, sekmdienį, visi kviečiami dalyvauti išvykoje į stovyklavietę Wasagoje. Smulkesnės informacijos bus paskelbtos vėliau.

Toronto ateitininkų organizacinis ir tėvų komitetai nuosirdžiai dėkoja Kanados Lietuvių Fondui už \$300 auką.

Skautų veikla

• XV-toje Romovus stovykloje vyr. skaučių įždžio apėgas atliko ir mėlynais kaklaraiščiais pasipuošę šios "Satrijos" tunto sesės: A. Baziliauskaitė, Ald. Bireitaitė, J. Bireitaitė, D. Marcytė, G. Mažeikaitė, L. Radzevičiūtė, L. Siminkevičiūtė, N. Dūdaitė, R. Dūdaitė, R. Simanavičiūtė, R. Tamulionytė, D. Valiukaitė, V. Valiukaitė. Jūrų gintarėmis tapo: R. Bubelytė, D. Kuzmaite, A. Narbutaitė, R. Trinkaitė. Pakeltos į laipsnius — į v. sl. V. Barakauskaitė ir R. Pilipavičiūtė; į sl. D. Marcytė; į vl. R. Trinkaitė ir D. Kuzmaite; į psl. R. Simanavičiūtė, K. Šimkutė, R. Slapšytė, L. Radzevičiūtė.

• Užaučiame sesę O. Radzevičienę, jos šeimą ir artimuosius, netekus tėvelio.

• Skautiškas ačiū ps. B. Paliulytei ir v. sk. v. sl. D. Šilinkaitėi už viso rajono palapinių sutvarkymą po stovyklos.

• Užaujta sesei Juditai, broliui Vytiui, mirus tėveliui Alg. J. Vėlyviui. Č.S.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kį vadybos nutarimą pavadino provokacinio pobūdžio pilietiniu nepaklusnumu, laujančiu naująjį įstatymą. Pastarasis baudas yra numatęs ne tėvams ar mokiniais, o mokykloms. Vadybos pirm. J. Dougherty tėvams pataria kreiptis į teisimą ir išsiaiškinti įstatymo legalumą konstituciniu požiūriu. Kaikurios angliškos protestantų mokyklos atsisako finansinės Kvebeko paramos, kuri per metus siekdavo po \$1.300 kiekvienam mokiniui.

Antrasis susikirtimas su naujuoju prancūzų kalbos įstatymu vyksta Keveko arktikos dalyje, kur gyvena apie 4.000 eskimų. Jų vadai Kvebeko oficialios kalbos įstatymą laiko aiškiu eskimų teisių pažeidimu. Antroji jų kalba visada buvo anglų net ir ryšiuose su valdinėmis Kvebeko institucijomis. Ji taip pat yra vartojama susitikimuose su eskimais iš kitų Kanados dalių, Kvebeko eskimų verslo imonės pietinėje šios provincijos dalyje. Didžiausią triukšmą eskimams sukėlė Fort Chimo vietovėje, Kvebeko vėliava pakeisdami Kanados vėliava, nutraukdami vandens tiekimą provincinės valdžios tarnautojams ir pareikalavdami jų išsikraustymo. Premjero R. Levesque vyriausybė reagojo papildomų policijos dalinių atsistumimu į Fort Chimo ir Great Whale River eskimų kaimus. Eskimų vadai Fort Chime dabar pradeda grąsinti įkaitų ėmimu, bet vis dar pasisako prieš jėgos pavartojimą. Juos labiausiai erzina tas prancūzų kalbos įstatymo paragrafas, kuris numato ateivių iš kitų provincijų vaikų siuntimą į prancūziškąsias mokyklas. Jis gali būti pritaikytas eskimams, atvykstantiems į Kvebeką iš Šiaurės-vakarų teritorijos bei kitų arktikinių Kanados sričių. Eskimų vadų pasitarimuose netgi buvo iškeltas savivaldos klausimas, nors šiuo metu atsiskyrimu nuo Kvebeko jie dar neplenuoja. Premjeras R. Levesque prisitarė, kad eskimų nerimą

kelia, kursto ir finansiskai remia federacinė Kanados vyriausybė. Eskimai betgi tai paneigė — jie gauna tik jiems įprastą ligšiolinę paramą iš federacinio ūdo kaip pirmųjų Kanados gyventojų palikuonys. Kultūrinį Kvebeko reikalą min. C. Laurin eskimus bando raminti išsiskūdinėjimais, nepasisakydamas už angliškas mokyklas ir eskimų teisę vartoti šią kalbą ryšiuose su Kvebeko institucijomis. Atrodo, premjeras R. Levesque bus priverstas šiuo klausimu padaryti išimčių eskimams ir indėnams.

Kanados pinigų kalykla pradeda gaminti naujas vieno cento monetas, kurios bus gerokai mažesnės — 16 milimetrų diametro. Šio žingsnio priverė imtis perbrangios gamybos išlaidos. Vieno cento monetas pagaminimas dabar kainuoja du centus dvigubai prašokdamas šio piniginio vieneto faktinę vertę. Naujieji centai apyvartoti bus paleisti 1978 m. sausio 1 d. Dėl jų įvedimo nemažų nuostolių gali patirti Toronto TTC susisiekimo bendrovė, vartojanti metalinius bilietėlius — skrituliukus automatams, atidarantiems įėjimo vartelius į požeminių traukinių stotis. Jų diameteras taip pat yra 16 milimetrų. Spėjama, kad šia funkciją tada lengvai galės atlikti cento moneta, kai tuo tarpu už skrituliuką reikia mokėti 40 centų. Automatų pertvarkymas bei tokių skrituliukų pakeitimas bendrovei pareikalautų beveik pusės milijono dolerių išlaidų. Dėl naujojo cento taipgi yra susirūpinę ir verslininkai, savo gaminius pardavinėjantys automatinėmis mašinomis, nes jo dydis nedaug tesiskirs nuo 10 centų monetos. Kanados finansų ministerija, planuodama naująjį centą, neatkreipė dėmesio į šias problemas ir netgi nepainformavo suinteresuotų institucijų. Po naujojo cento bus įvesta ir nauja penkių centų moneta, turinti mažesnę nikelio kiekį.

AL GARBENS

REAL ESTATE LTD.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR
NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

CONSTANCE-RONCESVALLES, 10 kambarių, atskiras namas, pirmą sykį skelbiamas; vandeniu-alyva šildomas; platus privatus įvažiavimas. Našlė ima vieną atvirą mortgičių.

CLENDENAN-ROWLAND, palikimas, 8 kambarių duplexas per 2 garažai; geras įvažiavimas, 2 garažai; \$10.000 įmokėti; atpiginta kaina.

JANE — ANNETTE — VIENAAUGSTIS, 5 kambarių, pilnai užbaigtas rūšys, nepersenas; elektrinis šildymas, platus, privatus įvažiavimas, garažas. Savininkė ima atgal vieną atvirą mortgičių su \$8.000 įmokėjimu.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

QUEBEC-ANNETTE, 10 kambarių, mūrinis dvibutis "duplex"; 5 kambariai pirmame aukšte; vandeniu šildomas; geras įvažiavimas, garažas, pigi kaina.

PEARSON-RONCESVALLES, 7 gražus kambariai per 2 augstus, naujas šildymas vandeniu; įmokėti tik \$6.000; vienas mortgičius; prašo \$49.500.

QUEEN-COWAN, 12 kambarių per 2 augstus; suskirstytas į 4 butus; privatus įvažiavimas. Prašoma kaina \$59.900.

VARSITY-DUNDAS, 6 kambariai, su užbaigtu rūsiu; namas apie 18 metų senumo, modernus, su privačiu įvažiavimu, įmokėti tik \$8.000.

WESTON RD.-EGLINTON, naujai atremontuota krautuvė, plius 4 kambarių butas; gera vieta betkokiam verslui, įmokėti apie \$10.000.

TRIBUTIS — PACIFIC — BLOOR, 17 kambarių, 2 butai po tris miegamuosius, 1 — vieno miegamojo. Tik 15 metų senumo, vandeniu-alyva šildomas. Du garažai. Geroj vietoj ir gerame stovyje. Prašoma kaina — \$119.000.

VAKARAIŠ SKAMBINKITE Į NAMUS

S. Jokubaitis
537-2869**A. Garbenis**
489-1543**Taupyk ir skolinkis**Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE**PARAMA**

MOKA:	IMA:
8¼% už 1 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už pensijų ir namų planą	9¼% už mortgičius
7½% už spec. taupymo sąsk.	
7% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 17 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniai — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Toronto, OntarioTelefonai: 532-8723
ir 532-1149

M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A&B**A & B ELECTRIC CO.**

iveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus

ALBINAS ARTICKONIS GINTAS ARTICKONIS

Miesto leidimas E-1079 Skambinti (collect)

Nemokamas įkainojimas Tel. 1-936-4612

Autorite Sales and SERVICE

Telefonas 531-1305

1636 Dundas St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.

Sav. FRANK PETTIT

Canadian Art Memorials Ltd.176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampus Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of
Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūrinius darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume ne-
skubėdami atlikti visą meniską darbą pagal
pagaidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

KANKINIO MONOGRAFIJA

Knygų rinkoje pasirodė Čikagoje išleista arkivyskupo - kankinio Mečišlovo Reinio monografija "Arki-vyskupas Mečišlovas Reins". Mono-grafija išleido Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga bei rėmėjai — prel. J. A. Karalius, dr. J. ir B. Reiniai, Alg. Čepėnas, Spausdino M. Morkūno spaustuvė Čikagoje. Ši la-bai įdomiai bei atvirai paruošta mo-nografija parašyta okup. Lietuvoje gyvenančių žmonių, rankraštis slap-tai atsiustas į Vakarų, ir todėl įves-ta daug nežinomos medžiagos apie arkiv. R. Jalbžykovskio siautėjimą Vilniuje net ir antrosios sovietinės okupacijos pradžioje, atverti nauji faktai apie arkiv. M. Reinio išgyve-nimams mums iš Lietuvos pasitraukus, apie jo suėmimą ir t.t. Kadangi ši monografija lietuvių katalikų spau-doje dar nesulaukusi paminėjimo bei įvertinimo, noriu čia pacituoti vieną kitą drąsęsę mintį, būdingesnę fak-tą.

KATALIKŲ VARGAI

"Vysk. K. Paltarokas ir vysk. J. Staugaitis parašė savo atsiminimus. Juose išryškėja tautininkų padary-ta žala katalikams ir vyskupų nevie-ningumas. Ypač akcentuojama ar-kiv. metropolito ir iš dalies senelio vysk. A. Karoso nevieninga laikysė-na su kitais vyskupais įvairiais ka-talikiybę liečiančiais klausimais..." (psl. 105).

"Krikščioniško gyvenimo pataisy-mui prof. Salkauskis daugiau vilčių dėjo į arkiv. J. Matulevičą, o jam mirus — į vyskupų trejetą: vysk. P. Būčį, vysk. M. Reinį ir vysk. K. Pal-taroką. Bet vysk. Būčys, tapęs ma-rijonų generolu, ilgai išbūdavo Ro-moje ir šiaip užsienyje; vysk. M. Reinsys, sufragano vietoje, turėjo ri-botas galimybes. Beliko tik vysk. K. Paltarokas..." (psl. 108).

KANDIDATAI I VILNIŲ

"Valstybės sekretoriaus kard. Ma-gliore siūlymas vysk. Reinio kandi-datūra į Vilniaus vyskupus pakeisti vyskupo Brizgio kandidatūra, atro-do, buvo padarytas arkiv. Jalbžy-kovskio poveikyje, nes vysk. Reinsys buvo jam pavojingesnis. Jis buvo baigęs Vilniaus kunigų seminariją ir kurį laiką profesoravo joje. Ge-rai mokėjo lenkų kalbą. Jam buvo lengviau aklimatizuotis Vilniuje, ne-gu kam kitam. O dėl tariamo politi-nio klausimo, kad gali kilti nesusi-pratimų tarp Lenkijos ir Lietuvos, nėra jokio pagrindo, nes tiek vysk. Brizgys, tiek vysk. Reinsys yra gryn-i lietuviai. Tik galimas dalykas, kad su vyskupu Brizgiu bus lengviau su-sidoroti.

Atvykęs į Vilnių arkiv. Reinsys nei kapitulų, nei kurijų, nei dvasinia- ne teisme nerado nė vieno lietuvio, su kuriuo būtų galėjęs pasikalbėti, susipažinti su bažnytine padėtimi. Visur sėdėjo tik lenkai. Kunigai į arkiv. Reinį žiūrėjo su tam tikra iro-nija. Sovininė sulenkinta visuome-nė arkiv. Reinį sutiko šaltai..." (psl. 114).

OKUPACIJOJE

Arkiv. M. Reinsys Vilniuje išgyve-no pirmąją sovietų, nacių ir antrąją sovietų okupacijas iki suėmimo 1947. VI. 12. Nacių okupacijos metais ar-kiv. R. Jalbžykovskis buvo ištrėmtas į Marijampolę, kur ramiai sau gyve-no marijonų vienuolyne. Antrą kar-tą Vilnių užėmus raud. armijai, jis

skubėjo atgal į Vilnių, į savąjį sos-tą. Tie laikai monografijoje taip ap-rašomi:

"Nepaisant to, kad arkiv. Jalbžy-kovskis savo skundais Vatikanui pri-darė daug nemalonių arkiv. Rei-niui, arkiv. Reinsys neišėjo iš lygsva-ros. Priešingai, kada, vos tik tary-biniams kariams pasiekus Marijam-polę, pasigavęs karišką sunkvežimį išskubėjo į Vilnių ir, pasiėmęs Ka-pitulą bei kitus asmenis, 1944 m. rugpjūčio 8 d. atvyko į Kuriją atimti iš arkiv. Reinio valdytojo teisių, ar-kiv. M. Reinsys jų sutiko šiltai, kas matoma iš oficialaus rašto..." (psl. 143).

"Tuo metu užfrontėje veikė len-kų partizanai, į kuriuos buvo įsijun-gę ir kai kurie kunigai. Tą žinojo ir arkiv. Jalbžykovskis. Paskutiniai partizanų veiksmai buvo nukreipti prieš veiklesnius lietuvius. Vilniaus priemiesčių, Dieveniškių, Joniškio ir kitose parapijose raiti partizanai nusiaubė lietuvius. Jie taip įsisiau-tėjo, kad sužinoję, kuris gyventojas yra lietuvis, ar kieno namuose rado lietuvišką maldaknygę, tam — kulka į kakta. Tai buvo baisus reginys.

Kadangi šie lenkų partizanai veikė su arkiv. Jalbžykovskio žinia, tai 1945 m. sausio 27 d. jis tarybinių organų buvo areštuotas. Kalėjime iš-buvo virš mėnesio laiko. Berods, tar-pininkaujant Lenkijos vyriausybės, preteksu, kad išvyks į Lenkiją, iš kalėjimo buvo paleistas.

Arkiv. Reinsys šia proga "sede va-cante" raštu paskelbė kunigams, kad vėl einas Apaštališkojo Administra-toriaus pareigas..." (psl. 144-145).

SUEMIMAS

"1947 m. birželio 12 d. arkiv. Rei-nys rengėsi eiti sakyti pamokslą šv. Antano atlaidų išvakarėse į šv. Ig-noto bažnyčią. Apie 7 val. vakaro atėjo saugumietis Efmovas su dviem palydovais. Masiulytė, supratusi rei-kalą, atsilaukė, kad Arkivyskupas ją palaimintų. Tuo būdu ji buvo lai-minga gavusi paskutinį arkiv. Rei-nio palaiminimą Lietuvoje. Arkivys-kupas rusiškai pasakė: 'Palieku kun. Basi'.

Arkiv. Reinsys buvo apsirėngęs juoda sutana, su juosta ir kryžiumi, ant rankos — žiedas, nes rengėsi eiti pamaldoms. Vienas saugumietis pasakė: 'Tai nepaprastas žmogus'. Taip ir išsivėdė.

Visą naktį Arkivyskupo bute buvo daroma krata. Paėmė visas knygas, raštus..."

Kun. Skurkis, nesulaukęs Arkivys-kupo šv. Ignato bažnyčioje, paskelbė apie tai žmonėms. Kokia nuotaiką buvo bažnyčioje susirinkusių žmo-nių, sunku išreikšti žodžiais..." (psl. 150).

Tai tik viena kita detalė iš įdo-maus veikalo, skirto Lietuvos kan-kiniui.

Sudbury, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

prakalbomis įvairiomis progomis. Jis mūsų kolonijos istoriją užima vado-vaujančią vietą.

Jo žmona Aldona taip pat akty-vi. Buvo ir valdyboje.

Visiems savo vaikams davė augš-tajai mokslą. Linkime sukartuvinin-kams ir toliau ryžtingai darbuotis Dievo ir Tėvynės labui.

Atlaikytos šv. Mišios už a.a. Gert-rūdos Lumbienės vėlę. Užprašė B. O. Steponavičiai iš Hamiltono. K. A. S.

St. Petersburg, Fla.

LIETUVISKŲ PAMALDŲ ir sie-lovados reikalai čia iki šiol nebuvo pastoviai sutvarkyti. Turistų sezono metu pamaldos buvo laikomos kas sekmadienį, o nesezono metu — kar-tą į mėnesį. Iš lietuvių organizacijų sudarytas komitetas (K. Kleiva, O. Galvydienė, dr. J. Petrikas) kreipė-si pirmiausia į Holy Name par. kle-boną kun. Goodmana, paskui į vys-kupą C. B. McLaughlin, prašydami leidimo įsteigti atskirą lietuvių ka-talikų misiją, vadovaujamą lietuvių pranciškonų. Lietuvių delegacija (minėtasis komitetas ir kun. T. De-gutis, OFM) rugpjūčio 16 d. buvo priimti vyskupo. Pastarasis, iškla-usęs lietuvių pareidavimą, sutiko įsteigti prašomą lietuvių katalikų misiją, leisti sekmadienines pamal-das bei tvarkyti kitus sielovados rei-kalus.

LIETUVIŲ KLUBO PRIZIŪR-TOJAI Gražina ir Jonas Stankūnai pasitraukė iš pareigų. Jieškomas tam darbu nauja vedusiųjų pora. Suin-teresuoti prašomi kreiptis į klubo pirm. A. Karnį, 6900 — 10th Ave. North, St. Petersburg, Florida 33710, USA. K.

SKAITYTOJAI PASISAKO

SOVIETINĖ PROPAGANDA

"Gimtasis Kraštas" š.m. liepos 21 d. nr. aprašo Kanados lietuvių Pran-nusų ir Vlodo Steponavičių viešna-gę Lietuvoje.

Viešnagė kaip viešnagė, bet svarbiausia, kad ta proga buvo išjuodin-ta nepriklausomoji Lietuva, iškone-veikti laisvės metai, o dabartinis — komunistinis gyvenimas rožėmis nu-klotas. Steponavičius matė didžiulį su-spastus, o tuo tarpu juose šeimos gyvena ne kambariuose, bet kvadratinį metrų plote.

Steponavičius giriasi, kad jo pa-žįstamas Radviliškįje susirėntęs to-kį mūrinuką, kokio ir jis pats Kana-doje neturįs. Gaila, kad Steponavi-čius nepasakė kokią viršinę pasiekę tas jo pažįstamas komunistinėje hierarchijoje? Be abejonės, pataikū-nai ir karjeristai komunistinėje san-tvarkoje geriau gyvena nei Stepona-vičius "nuskurusioj" Kanadoj.

Steponavičius išsimaiginęs giriasi, kaip jam dypukai aiškine, jog "Lie-tuva badauja, lietuvių kalba perse-kiojama, bažnyčios persekiojamos..." Visa tai Steponavičius kategoriškai nuginčija ir, paskelbęs dypukų me-lu, prieina prie ribesnių dalykų. Nuėjęs į vestuvės prisikirto baum-kučienų, svirne suskaičiavo 30 sta-tinių alaus: "palubėje prikabinta kumpių, lašinių, dešrų... Aš pats valgiau lašinius lietuviškus, virtus, su rugine juoda duona. Neėmiau nei šakutės, nei peilio... pirštais. Žiū-rejo į mane visi ir juokėsi..."

Žinoma, sunku išaiškinti pavergtos tautos skurdą žmogui, kuris XX š. pabaigoje valgo virtus lašinius be šakutės ir peilio, tiesiog į sauą nu-sitvėręs... Ne be reikalo visi juo-kėsi. Steponavičius, pasikildęs tarp trisdešimt statinių alaus, nematė nei religijos persekiojimo, nei lietuvy-bės niokiojimo, nei rusų kolonizacij.

Nematė nei Kalantos kapo, nei Sa-dūnaitės skundo, nei tūkstančių lie-tuvių ašarų kalėjimuose, koncentra-cijos stovyklose ar brolių partizanų trūnijančių kaulų. Argi jam svarbu tokie dalykai, kad rusai užgniauzė lietuviškus kraštotyrimus, kad Vi-diškiuose vietoje gimtiosios kalbos muzėjaus įsteigė vištų ūkį, kad su-stabdė Trakų pilies atstatymo dar-bus, kad susprogdino Kriavos pilies griuvėsius, kad Gudijai priskirtas lietuviškas sritis rusina barbariškom priemonėmis, kad kryžiuoja Seinų krašto lietuvius, kad lenkai repara-trantai grįžta į Lietuvą, kad rusai barbariškai išnaikino lietuvišką Rytprū-sių praeitį...

Daugybė daugybė skaudžių faktų pjausto lietuvių tautos krūtinę, bet tokie žmonės, kaip Steponavičius, ku-rių mintys plūduriuoja aluje, o pirš-tai įsikirtę į riebių lašinių gabalą, rusišką okupanto niokojamos tautos skundo bei aimanų nemato ir negir-di... Aš ten buvau, valgiau ir gė-riau, per barzdą varvėjo, bet pama-tyti nieko nesugebėjau...

Dypukas

ŠYPSENOS

Klaidinanti rodyklė

Eismo policininkas sustabdo moterį, važiuojančią vienos krypties gatve automobiliu prie-šinga kryptimi. Kai policinin-kas ją sustabdė, ta atkirto:

— Bet ar tamstai niekad ne-atėjo mintis į galvą, kad tos ro-dyklės rodo klaidingą kryptį?

Teisme

— Teisiamasis, ar jūs prisi-pažįstate padaręs nusikaltimą?

— Ne, pone teisėjau. Mano advokatas įtikino mane, kad aš nekaltas.

Pirmojoje Toronto lietuvių šeimų stovykloje N. Wasagoje. Ją surengė Lietuvių Namai

Politinė orientacija...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

pragmatiškai taktikinį, nustatan-tį šiuolaikines politinio elgesio formas, einamuosius politinius tikslus, būdus ir priemones jiems pasiekti. Jei teleologinis politinės samonės aspektas yra maždaug bendras didžiulei krašto žmonių daugumai ir gali būti suformuotas tam tikra bendra forma, tai pragmatiškai-taktinis gali pas įvairius žmones būti vi-siškai skirtingas. Maža to, žmo-gus, kuris yra radikaliausiai nu-siteikęs teleologiniu atžvilgiu, gali būti maksimaliai konfor-mistiškai nusiteikęs pragmatiškai - taktiniu atžvilgiu, t.y. jis gali praktikoje elgtis kaip lo-jaliausias tarybinės Lietuvos vi-suomenės narys.

Manau, kad dabartinė Lietūv-os politinė samonė gali būti apibendrinta sekančiais momen-tais:

1. Laisvos ir nepriklausomos Lietuvos atstatymas etnografi-nės ribose.

2. Toks politinės, visuomeni-nės bei ekonominės krašto san-tvarkos pertvarkymas, kurio rezultate ta santvarka atitiktų na-cionalinius lietuvių tautos inter-esus bei istorines tradicijas, o taip pat sudarytų tų interesų bei tradicijų remuose daugiau gali-mybių individualinei bei grupi-nei iniciatyvai pasireikšti.

3. Kuo tamparesni batarpiškų politinių, ekonominių, kultūri-nių ryšių užmezgimas su Vaka-rų pasauliu.

4. Kompaktinės nacionalinės visuomenės Lietuvoje atstaty-mas bei sutvirtinimas, rusifika-cinių bei kitokių asimiliacinių tendencijų eliminavimas.

5. Pilnos kultūrinės, kultūri-nės bei religinės laisvės užtikri-nimas kompaktinės nacionalinės visuomenės sąlygose.

Kas liečia pragmatiškai takti-nį aspektą, Lietuvos politinėje samonėje galima išskirti tris pa-grindinius nusistatymus, pasi-reiškiančius: a) pilnutinio kon-formizmo pozicijoje, b) konser-vacinės veiklos pozicijoje, c) ak-tyvistinės veiklos pozicijoje.

Pilnutinis konformizmas val-džios atveju diktuojamas iš es-mės egoistiniais motyvais ir su politine samone teturi tik tiek bendra, kad naudoja ją tokiais savo pozicijai pateisinti (pvz. jei aš neužimsiu šio posto, tai ji atiduos kokiam nors rusui). Tai gana paplitusi pažiūra, kurioje pasireiškia ir minėtas politinio lauko tautos samonėje relaty-vus silpnumas ir visiškai išsi-plėtojęs krašte moralinis ciniz-mas.

Posityvi pragmatiškai - takti-nė politinė samonė labiausiai

Ką skaitai?

— Pasakyk, ką tu skaitai, ir aš pasakysiu, kas tu esi.

— Skaitau Homerą, Platoną, Sokratą.

— Aišku. Tu — melagis.

Mokykloje

Petrui labai nesiseka aritme-tika.

— Tai neįmanoma daugiau pakeisti! — sušuko mokytojas. — Nejaugi neturi brolio, ku-ris tau padėtų?

— Ne, — atsakė Petras. — Ne, bet mama sakė, kad kovo mėnesį turėsiu.

Klaidos

Dviejų suimtų nusikaltėlių pokalbis:

— Ar tu tiki, kad būna juri-dinių klaidų?

— Žinoma. Mane triskart iš-teisino.

Parinko Pr. Alš.

masiškai pasireiškia konservaci-nės veiklos politikoje. Jos pa-grindą sudaro įsitikinimas, kad savo jėgomis laisvės neiškovo-sime, o todėl tiesioginis pasi-priešinimas valdžiai yra bepras-miškas, dažnai ir pragaštin-gas, nes stato į pavojų fizinę tautos egzistenciją. Taigi reikia veikti sistemos ribose, stengian-tis išsaugoti tautos kūną kuo il-giau ir kuo sveikesniame fizi-niame bei dvasiniame stovyje. Ši pozicija yra bendra tiek daugeliui oficialių pareigūnų, besi-stengiančių gerinti respublikos materialinės egzistencijos sąly-gas, kelti jos kultūros ir švieti-mo kokybę bei nacionalinį lygį, o taip pat saugoti krašto gamtą, ekologinę sistemą ir t.t., tiek ir daugeliui disidentų, kurie tais pačiais tikslais protestuoja prieš tam tikrus valdžios veiks-mus pačios valdžios vertybių sistemoje.

Paprastai "konservacininkai" tiki, kad jie savo veiksmais sau-go tautos integralumą rytojaus dienos laisvei. Vieni jų sampro-tauja, kad imperijos ir politinės sistemos nėra amžinos, o tauta yra ir turi likti amžina; kiti gi turi konkretnesnių idėjų ir sieja Lietuvos laisvės valandą su to-talistinės bolševikinės santvar-kos griuvimu Maskvoje. Pasta-rųjų tam tikra dalis stengiasi susirūšti su Rusijos disidentais ir veikti bendrame fronte su jais. Iš konservacinės logikos iš-sivysto aktyvistinė - disidentinė pozicija.

Visgi tarp "aktyvistų" ir gry-nų "konservacininkų" nėra su-tarimo. Ypatingai ryškiai tas ne-sutarimas pasireiškė Lietuvoje, vertinant 1972 metų įvykius Kaune. Visa sąmoninga Lietu-vo visuomenė pasidalijo tada į dvi partijas: kalantininkus ir antikalantininkus. Grynieji "konservacininkai" (ir jų buvo didžiulė dauguma) užėmė gry-nai antikalantiškas pozicijas, teigdami, kad tokie veiksmai kaip Kalantos susideginimas ir po to sekę įvykiai nieko neduo-da, o tik padidina Maskvos kont-rolių Lietuvai, kliudo sėkmingai vykdyti "konservacinius" užda-vinius, stato į pavojų tas opti-malias tautos išlaikymo sąlygas, kurias jie taip sunkiai bando kurti.

Šiaip ar taip, bet Lietuvos krašto politinės samonės anali-zė rodo, kad jis ruošiasi tai savo pagrindinei žvaigždinei valan-dai, kada Lietuva vėl taps lais-vas ir nepriklausomas politinis vienetas. Išelvių reikia teisin-gai suprasti tautos krašte samo-nės stovį, nuolatos sekti jos vvs-tymosi raidą, nes tik tai leis jai įnešti atitinkamą indėlį į tos žvaigždinės Lietuvos tinkamą paruošimą, tik tai įgalins ją su-vaidinti mūsų krašto ateities is-torijoje tą vaidmenį, kuris patei-sins dedamas į ją tautos kamie-no viltis.

Gi kalantiškoji aktyvistinė mažuma įvertino Kalantos žygį teigiamai, matydama jame vie-ną iš tų, anot Stefano Zweigo, žvaigždinų tautos valandų, ku-rių metu ji sugeba pati save at-pažinti, suvokti ir įvertinti kaip istoriškai prasmingą vienetą. Pagal juos, teigiamosios Kala-ntos žygio pasekmės istorinėje perspektyvoje žymiai persveria tuos atskirus neigiamus reišk-i-nius, kuriuos jos irgi iššaukė. Reikia pasakyti, kad aktyvisti-nės pozicijos nuo 1972 metų Lietuvoje sustiprėjo, nors jos vis dar yra mažumos pozicijoje.

Pirmoji šeimų stovykla Wasagoje

Stovyklautojo ispūdžiai

Praleidus vieną savaitę pirmojoje Toronto L.N surengtoje šeimų poi-slo stovykloje, Naujoje Wasagoje, Tėvų pranciškonų stovyklavietėje, pasirodo, niekam gailėtis netenka. Visi tenai poilsiaavę laiką praleido geroje pakilioje nuotaikoje, nes vi-sas dienas ten mus žavėjo žydrai mėlyna padangė. Saulutė taipogi vi-siems gausiai žėrė savo maloniuosius spindulius. O ką jau bekalbėti dar ir apie šiltą, gaivinantį didelės Geo-rdian Bay įlankos vandenėlį.

Nevienas stovyklautojų stebėjosi atvykusia iš Niujorko jauna p. Janušų šeima su keturiais mažais ber-niukais. Vienas jų, Simas, pakrikšty-tas tuo vardu Simui Kudirkai pa-gerbti (kai jis buvo išduotas ru-sams). Vos tik jie užsiregistravo ir truputį apsižvalgę, Simukas ėjo tiesiai pas stovyklos komendantą ir gražiausia lietuviška kalba paprašė: "Ponas, ar aš galiu gauti kirvį?" "Na, o ką gi su juo darysi, sūnau?" — atsako komendantas. "Mes čia radome tokį numirusį medį ir nori-me jį iš čia su šaknimis panai-kinti."

Sekančią dieną kiek vyresnis jo broliukas Stasys, lydimas Andriaus ir Jono, galima sakyti, tiesiog su-purtė šias pakrantes. Pasiėmė meš-kerę, jie nuėjo į čia pat vos čiuurle-nantį upeliukštį, į kurį joks kitas meškeriotojas nė dėmesio nekrei-pia. Užkabino sūrio gabaliuką, imetė kiek gilesnį duburėlį. Ir štai stai-ga šauksmas, triukšmas... Nejaugi nelaimė? Greitai ten atsirado ir ar-čiaū buvusieji stovyklautojai. Žiūri, kad berniukas, broliukų padedamas, nejuokais kovoja su kažkokia "pa-baisa" vandenyje. Su atbėgusių pa-galba šis gražuolis upėtakis rainbow trout (12 svary) buvo iš vandens iš-viliotas ir iki penktadienio apgy-vendintas stovyklos šaldytuvuose...

Stovyklai užsibaigus, ėjo kalbos: "Kažin, ar tie broliukai iš viso mo-ka angliskai?"

Iš įdomesnių šios stovyklos nuti-kimų dar paminėtini kelis vakarus buvę laužai su pačių stovyklautojų atliktomis programomis. Taipogi stovyklautojai turėjo progos pasi-klausyti įdomių agr. Teklės Seko-nienės pasakojimų, pranešimų apie šį šuoliais bekylantį, besiplečiantį vasarvietinį rajoną ir čia numatomų naujų planus.

Turėjome progos išgirsti ir apie tolimiausius, baimę sukeliančius šio pasaulio žemės pakraščius, į kuriuos gyvulinuose vagonuose uždaryti, už-kalti, prievartos darbas keliavo, kentėjo, ilgėjosi ir mirė tūkstančiai pačių geriausių mūsų tautos vaikų.

Stovyklai baigiantis, įvyko įdomi

gegužinė, į kurią atsilankė gausiai svečių net iš tolimų Kanados ir JAV vietovių — Los Angeles, Balti-morės ir kt.

Didelis buvo susidomėjimas iki šiolei dar nematyta laimikių gausu-mu loterija.

Visiems, kurie tenai dalyvavo, bu-vo maloni proga gražiame gamtos prieglobstyje ne vien pabuvoti, pa-bendrauti, bet ir, ištrūkus iš to įky-raus didmiesčio triukšmo, pailsėti, atsigalvinti.

Visų vienbalsis pageidavimas, kad tokios ar panašios stovyklos kas me-tai būtų rengiamos, ir ne vienos, bet dviejų savaitių.

Didžiausias šios pirmosios šeimų stovyklos "kaltinimas" buvo, kad šeimnininkės pergausiai ir perskaniai maitino, nes niekam nebuvo imano-ma susilaikyti. Tie, kurie svajono svorį numesti, jį dar daugiau pa-didino.

Si pirmoji suaugusių žmonių sto-vykla pasibaigė. Pirmas bandymas pilnai pasiteisino.

A. Lukošius

Šeimų stovykloje N. Wasagoje va-sarąs Stasys Janušas, pagavęs upė-takį

St. Catharines, Ont.

TAUTOS SVENTE bus paminėta rugsėjo 11, sekmadienį, tuoj po pa-maldų, kurios prasidėda 10 v. pran-ciškonų koplyčioje, Rolls Ave. 75. Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Paskaitą skaitys V. Zubas. Po pietų šventė bus tęsiama p.p. Bieliūnų ūkyje prie Wellando. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

Kor.

All Languages Service

Vertėjai raštu ir žodžiu per 60 kalbų

Suite 1105, 67 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1J8
Tel. 361-0303

HETHERINGTON

KELIONIŲ AGENTŪROJE
visus kelionių reikalus i
betkurį šalį sutvarkys

Marius Rusinas

Tel. 531-4674

1651 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONTARIO

FRANK BARAUSKAS

LIMITED,
REALTOR

3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8

Istaigės telefonas: 233-3323

• namai

• ūkiai

• investicijos

• mirtiečiai

PRANAS BARAUSKAS, namų tel. 743-0100

FELIKSAS SENKUS 535-2625

ARVYDAS ZAKAREVIČIUS 245-0077

DRESHER-BARAUSKAS

INSURANCE
AGENCY
LTD. ir

W. G. DRESHER REAL ESTATE
REALTOR

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO

M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia lietuvių visuomenę paremti IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošos darbus savo atsilankymu į

KONCERTA

rugsėjo 18, sekmadienį, 4 v.p.p.,
Toronto Lietuvių Namuose

Programą atliks solistas RICHARDAS DAUNORAS, bosas
ir DARIUS LAPINSKAS, akompaniatorius

Iėjimas: \$4.00 suaugusiems, \$2.00 studentams ir pensininkams

Po koncerto — susipažinimo kavutė ir priėmimas salėje

TORONTONT

Anapilio žinios

Tel. 277-1270

— Šventovėje įdėta dalis vitražų, sukurtų dail. Juozo Bakio. Vitražai buvo pasiimti iš senosios šventovės naujosios šventovės langams, dalį jų pertvarkydami ir dali sukurdamas. Labai laukiama elektriku streiko pabaigos, kad galėtų būti statybos darbai tęsimi. Šventovės statybai aukko \$700: N.N. iš Tillsonburgo, Ont.; \$500: A. S. Viskontai; \$300: V. Matulevičiai; po \$200: J. V. Aleknevičiai, L. O. Rimkai; po \$100: A. S. Dilka, A. M. Ilmonai, J. V. Jasinevičiai; po \$50: A. Paleckis, A. K. Girmiai (Ingersoll, Ont.); \$20: M. A. Dikiniai (a.a. M. Mikšio prisiminimui). Visiems geradariams nuosirdi padėka.

— Šį sekmadienį Anapilyje bus renkamos aukos žygiui į Vašingtoną paremti.

— Po ilgojo Darbo šventės savaitgalio šį sezoną sekmadienį Wasagoje pamaldų nebus. Tik ilgąjį Padėkos savaitgalį bus vienkartinės pamaldos, o taip pat prieš Kalėdų ir Velykų šventes.

— Šį savaitgalį — jungtuvės Viktoro Kaknevičiaus ir Ritos O. Dementavičiūtės.

— Parapijos vargonininkas muz. St. Gailevičius iš vasaros atostogų sugrįžo ir tęsia toliau darbą parapijoje sekmadieniais. Dėkojama sol. R. Strimačiui už solo giesmes sekmadienį pamaldose.

— Dėkojame kun. Eugenijui Jurgečiui, OFM, už pamaldas praėjusį sekmadienį Wasagoje.

— Lietuvoje mirus a.a. Izidorui Kučinskui, jo dukroms Palmirai ir Ksaverai, gyvenančioms Kanadoje, nuosirdi užjuojuota.

— Pamaldos šį sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Mariją ir Jurgį Skardžius, 11 v. už a.a. Prancišką Riaubienę ir a.a. Mariją Masiokiene.

— Pakrikštyta: Stefania - Ona Pilipavičiūtė.

Lietuvių evangelikų liuteronų Isganytojų parapijos žinios

— Trečiadienį, 8 v.v., renkasi parapijos tarybos egzektivas.

— Sekmdienį pamaldos — 9.30 v.r. su šv. Komunija. Šį sekmadienį prasideda taip pat sekmadienio mokykla.

— Konfirmandų pamokos bus pradėtos rugsėjo 16, sekmadienį, 6.30 v.v.

— Rugpjūčio 27 d. Londono Isganytojų liuteronų parapijoje (ne Toronto, kaip per klaidą "TZ" buvo paskelbta), susitaukė Irena-Monika Gocentaitė su Paul Scott Hughes. Apeigos atliko vietinis klebonas kun. R. Breitwieser. Sveikiname juosiusius.

Lietuvių Namų žinios

— Ilgojo savaitgalio sekmadienio popietėje dalyvavo apie 200 asmenų. Tolimieji svečiai: E. Trečiokas, R. Jaškevičius iš Čikagos, P. Dirks iš Australijos, p.p. Jacinai iš Ročesterio, D. A. Kiziai iš Klevelando, J. A. Norkai, Murauskų šeima, P. S. Račai iš Hamiltono, S. Kukta iš St. Catharines, A. M. Liegus iš Toledo, O. Rukšys iš Altonos, Ont.

— Palaiykti glaudesniai ryšiai su nariais LN valdyba, pritarus visuotiniam susirinkimui, kasmet šaukia informacinius susirinkimus. Toks susirinkimas bus spalio 16 d. Kiekvieną Mindaugo menęje.

— Nuo rugsėjo pradžios pradeda veikti LN pensininkų patalpose įprastos ketvirtadienio popietės su kava. Pradžią — 4 v.p.p. Sekmdieniais tokios programos tuo tarpu nebus.

— Nuo gegužės 20 d. buvo skelbiama apie organizuojamus kooperacinius butus netoli LN. Jais suinteresuotų užrašė 193 asmenys. Tai rodo, kad lietuviai tuo projektu domisi. Dėlto LN valdyba tokiu būtu organizuoti sudarė komisiją. Jon jėna: O. Delkus, B. Jackus, St. Kuzmas, A. Senkus, J. Slivinskis, J. Strazdas. Jiems pavesta, reikalui esant, komisiją padidinti, kooptuojant ne valdybos narius. Rugpjūčio 25 d. komisija turėjo posėdį, kuriame pasiskirstė tyrinėjimo darbai. Apie jos veiklą bus skelbiama spaudoje.

— Atnaujintos Karaliaus Mindaugo ir Karalienės Mortos menų grindys.

ISNUOMOJAMI netoli Toronto Lietuvių Namų su baldais du kambariai ir virtuvė. Pagaidinama nerūkanti pagyvenusi moteris. Tel. 537-3262 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pasibaigus vasaros atostogoms, kviečiame visus vėl įsijungti į religinę bei visuomeninę lietuvių veiklą.

— Vakarinės Mišios mūsų šventovėje, pradedant ateinančiu sekmadieniu, bus 7 v.v. Vasaros metu šios Mišios buvo 8.30 v.v.

— Saaugusių choras, kuriam vadovauja muz. E. Kriščiūnas, pradeda repetitijas rugsėjo 14 d., 7.30 v.v., muzikos studijoje. Kviečiame visus choristus grįžti į chorą, nes šie metai yra suaktyviniai parapijos metai.

— Berniukų choras, kuriam vadovauja sol. V. Verikaitis ir kurį globoja bei tvarkyti apsiėmė kun. B. Pacevičius, repetitijas pradės rugsėjo 11, sekmadienį, 9 v.r. Kviečiame berniukus 7-13 m. amžiaus įsijungti į šį chorą.

— Sveikiname Alfonsą ir Aldoną Totoraičius, gausiam draugų tarpe atšventusius savo 25 m. vedybinio gyvenimo sukaktį.

— Parapijos biblioteka pradės veikti šį sekmadienį. Bibliotekai vadovauja ilgametė vedėja S. Miniotienė, jai padeda P. Jurėnas.

— Kanados vyskupo paskelbta rinkliava bus daroma rugsėjo 18 d. — Maironio mokyklos mokytojų posėdis įvyks rugsėjo 14 d., 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos patalpose. Naujasis mokyklos vedėjas V. Bireta visus mokytojus kviečia dalyvauti.

— Giliai užjaučiame Oną Spurgaitienę, Lietuvoje mirus jos mamytę Jieva Drulienę. Rugpjūčio 28 d. mirė Kazys Tamašauskas, 64 m. Paliko sūnų Kazį.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Juozą Gailevičienę, užpr. E. Senkuvienė, 8.30 v. už Antaną ir Aušrą Sapjonių, užpr. J. B. Stalioraicių, 9 v. už Guobų ir Bruožių šeimų mirusius, užpr. Ona Guobienė, 9.30 už Juozapą Akstiną, užpr. B.E.Tamulioniai, 10 v. už Sigitą Pranckūną, užpr. O. Pranciūnienę; sekmadienį 8 v. už Valentą Staškūną, užpr. J. Staškūnienę, 9 v. už Joną Tonkuną, užpr. T. pranciūnionai, 10 v. už Joną Valatką ir Mariją Stukienę, užpr. S. A. Stukiai, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Fabijoną Dalindienę, užpr. J. B. Stanikaicių.

Toronte gauta žinia, kad okupuotoje Lietuvoje š.m. rugpjūčio 22 d. Šiauliuose mirė a.a. kun. Bronius Sakalauskas, Šv. Petro ir Povilo vardo parapijos altaristas. Laidotuvisė dalyvavo vysk. L. Povilonis ir daug kunigų. Tai jau penkioliktas šiais metais miręs Lietuvos kunigas. Vėlonis gimęs 1899 m., išventintas kunigu 1933 m.

Ilgjojo savaitgalio proga "TZ" aplankė viešnia iš Kalgario Victoria Martin (Barkauskaitė-Baron), lydimą Hamiltone gyvenančių giminių — Nelės Mačiulaitienės ir Jono Adomaičio. Ta proga giminės jai užsėk "T. Žiburius". Taip pat lankėsi Pr. Turūtė, Liuda ir Jonas Raubos iš Grand Rapids, lydimi Torontiečių A. ir S. Stukiių.

DANFORTH - BROADVIEW rajone išnuomojami be baldų kambarys ir virtuvė. Yra šaldytuvas ir virimo krosnis. Ramus latvių namas. Skambinti savaitės dienomis tel. 465-5108 Toronto.

GELES IVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 valandos vakaro Toronto.

HIGH PARK RAJONE išnuomojamas kambarys ir virtuvė. Tel. 536-1785.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už priėmimą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 537-3684.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokiom progom. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefonai: 534-4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putninskė kalba lietuviškai.

Devintajame ateitininkų kongrese, kuris įvyko rugsėjo 1-4 d. d. Klevelande, torontiečiai gana gausiai dalyvavo, ypač moksleiviai. Vieni dalyvavo kaip svečiai, kiti — kaip atstovai. Vyt. Aušrotas buvo vienas iš kongreso pirmininkų, šalia prof. B. Vitkaus ir kun. J. Seškevičiaus iš Brazilijos, kurie pirmininkavo posėdžiams pasikeisdami. Kongrese dalyvavo apie 500 registruotų dalyvių, o sekmadienio pamaldose — arti 1.000. Dalyvių tarpe buvo trys lietuviai vyskupai ir vietinis vyskupas Hickey, kurio tėvai iš Toronto imigravo į Klevelandą. Kongresas visais atžvilgiais buvo sėkmingas. Prasidėjo rugsėjo 1 d. ir baigėsi 4 d. banketu. Paskaitos buvo turiningos, pamaldos įspūdingos, ypač sekmadienio (giedėjo Čiurlionio ansamblis). Be to, buvo surengta tautodailės paroda (V. Veselkos ir J. Jasūno), suvaidinta specialiai A. Landsbergio parašyta drama "Sventasis narvas". Jaunimui buvo surengtas susipažinimo vakaras. Kongreso šūkis buvo: "Liudykime Kristų ir tautą!" Jo nuotaikoje buvo pabrėžiamas religinio atsinaujinimo, tautinės kultūros, socialinės veiklos, rezistencijos ir atnaujinto ryžto idėjos. Platesnis kongreso aprašymas — vėliau.

KLB Toronto apyl. valdybos posėdis, pirmasis po vasaros atostogų, įvyko rugpjūčio 30 d. Lietuvių Namuose. Apyl. pirm. P. Sturmas painformavo apie rezultatus pavašarį įvykusio Karavano ir "Vilniaus" paviljono. Karavanas praėjo su pasisekimu. "Vilniaus" paviljono programos buvo įdomios, rengėjų patarnavimas geras. Gauta per \$5.000 pelno. Užsakyta Prisikėlimo par. salė sekantiems metams. Karavanas 1978 m. bus birželio 23 — liepos 1 d.d. Vasario 16 nutarta švesti vasario 19, sekmadienį, Anapilio salėje. Rudeinį numatomas sušaukti naujai išrinktos apylinkės tarybos ir organizacijų atstovų posėdis. Apylinkės valdyba skatina tautiečius vykti į Vašingtoną ir medžiagine auka paremti šį žygį.

"Atžalynas" po vasaros atostogų vėl ruošiasi darbingiems metams. Tautinių šokių kursuose Dainavoje dalyvavo mokytoja Vida Javaitė ir šokėja seniūnė Jūratė Lukošūnė. Rugpjūčio 12 d. "Atžalyno" šokėjos Vida ir Aida Dovidaitytės ir Aldona Biskytė, sudariusios dainų trejetuką "Vasaros garsai", išskrido į Winnipegą, kur atstovavo lietuviams "Folklorama" festivalyje. Jos pasirodė savaitės dienomis kas vakarą net po kelis kartus.

Vyresnieji atžalyniečiai yra pakviesti dalyvauti Lietuvių Dienos koncerte Londone Padėkos savaitgalį. Repetacijos šokėjams prasidės netrukus. Informacijų teirautis tel. 298-2777 arba 667-8260.

Aldona ir Alfonsas Totoraičiai Prisikėlimo parapijos Parodoje salėje giminių ir draugų tarpe atšventė 25-rių metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

"T. Žiburiams" auokojo

\$200: Kanados Lietuvių Fondas; \$25: KLB Sudburio apylinkė; \$20: M. J. Astrauskai, Alf. Dargis; \$11: Adolfas Ilmonis; \$10: V. Kemežienė, Juoz. Prisas, Br. Laučys; \$5: P. J. Mažvydai, Jonas M. Adomaitis, Ant. Padolskis.

Remėjo prenumeratas atsiuntė \$30: Jonas Paberžis; po \$20: — Ignas Bumelis, Vyt. Ripskis, St. Kazlauskas, Ant. Mikoliūnas, Vinc. Paukštys, J. Seniūnienė, M. Rybinė, K. Jasudavičius, kun. A. Žilinskis.

\$4: Feliksas Rimkus; \$3: V. Treigis, Alb. Karoskas, J. Vitkūnienė, kun. V. Kriščiūnėvičius, V. Kriščiūnas, M. Andriulevičienė, Vikt. Gražulis, Vl. Kunkulis, Jonas Juozaitis, St. Baranuskas, Jonas Jasys, M. Šniuolis, Juoz. Milius; \$2: K. Jurgelys, J. Račinskis; \$1.85: A. Kvedarienis; \$1: P. Tunkūnas, J. Atkočiaitis.

Dėkojame už paramą lietuviškajai spaudai.

KANADOS LIETUVIŲ DIENA

London, Ont., spalio 7-9 dienomis

Devintajame ateitininkų kongrese Klevelande: registracijos tarnyba; dalyvių dalis iš kairės — p. Damašienė, prof. J. Pikūnas, vysk. A. Deksnys, vysk. K. Salatka, St. Barzdukas

"Varpo" choras pradeda naują savo veiklos sezoną. Pirmoji repetitija įvyks rugsėjo 13, antradienį, 7.30 v.v., Toronto Lietuvių Namų Gedimino Pilies menėje. Maloniai kviečiami įsijungti į chorą nauji choristai, nes dabar patys geriausias metas tai padaryti. Taip pat kviečiami ir choro veteranai. Choras pradeda ruoštis 25-rių metų sukakties minėjimui, kuris įvyks gruodžio 3 d. Lietuvių Namuose.

Tradicinė maldininkų kelionė į Kanados kankinių šventovę Midlande įvyks rugsėjo 18, sekmadienį. Mišios — 1.30 v.p.p. Autobusas išvyks 11 v.r. iš Prisikėlimo par. klebonijos kiemo.

Baltiečių žygiui į Vašingtoną rugsėjo 24 d. rengiasi ir torontiečiai. Organizuoja specialią ekskursiją autobusu. Telkiamos ir labai reikalingos lėšos. KLB krašto valdyba ir Toronto apylinkės valdyba tam reikalui organizuoja rinkliavas rugsėjo 11, sekmadienį, lietuvių parapijose.

Jonas Tatarūnas su žmona Ona-Vera iš Brazilijos lankėsi Toronte pas savo gimines p.p. Sagevičius. Ta proga jis applanckė ir "TZ". Paašikėjo, kad jis yra muziko Viktoro Tatarūno brolis, ekonomistas, jau išsitar-tarnavęs pensiją po 40 metų darbo. Brazilijoje abu aktyviai dalyvauja lietuviškoje veikloje. Ilgesnių atostogų proga jis su žmona aplankė Lietuvą, keletą Europos kraštų ir S. Ameriką.

Sudaryta Pasaulio Lietuvių Dienų finansų komisija: pirm. inž. E. Čuplinskas, vicepirm. inž. K. Dočkus — PLB atstovs, F. Andriūnas — JAV LB atstovas, kun. P. Azubalis, P. Dunderas, išd. J. Vaičiūnas, narys St. Dargis. Rugsėjo 10 d. Toronte įvyks bendras PLD organizacinio komiteto ir finansų komisijos posėdis. PLD Toronte įvyks 1978 m. liepos pradžioje. Tai bus plataus masto renginys, apimęs dainų šventę, sporto žaidynes ir PLB seimą. Salia bendrojo organizacinio komiteto yra sudaryti atskiri rengėjų komitetai — dainų šventės, sportinių žaidynių ir seimo. Šių renginių reikalui KLB pirm. J. R. Simanavičius neseniai lankėsi Čikagoje ir Klevelande. Amerikos Lietuvių Fondas sportinėm žaidynėm paskyrė \$1000. Šiuo metu vyksta registracija sporto klubų žaidynėms PLD metu Toronte. Pasaulio Lietuvių Dienų Toronte rengėjai yra: KLB krašto valdyba, JAV LB krašto valdyba, SALPASS centro valdyba (šiuo metu Toronte).

MONTREALQUE

Naujoji Kvebeko provincijos vyriausybė, sudaryta separatistų partijos PQ, pasukusi valdžios vairą į prancūziškąją pusę, susilaukė daug prieštarių iš etninių grupių, kurios susirūpino savo ateitimi. Imigracijos ministerija ir patariamasis komitetas praėjusį pavasarį surengė Montrealyje specialų semestrą, kurin sukvietė etninių grupių atstovus išsiaiškinti susidariusiai būklei. To patarimo rezultatus neseniai paskelbė imigracijos ministerijos biuletenis "Québec Monde". Jame pirmiausia pateikiami Kvebeko premjero pareiškimai, atsakymai į klausimus, pateiktus žurnalistų. Premjeras pareiškė savo pasitenkinimą surengtu patarimu, kuriame dalyvavo apie 500 etninių grupių atstovų. Esą svarbu pasikeisti nuomonėmis, informacija, kuri gali vesti į tarpusavį supratimą. Vienas kito nepažįstant, neįmanoma bendradarbiauti.

Pagal minėtą biuletenį, tautinių grupių atstovai pareiškė ir kritiškų pastabų, ir pageidavimų dėl etninių grupių veiklos prancūziškos visuomenės rėmuose. Atstovams ypač rūpėjo galimybės išlaikyti tautinę savo kultūrą. Visus pageidavimus sutelkė

vyriausybės sudarytas komitetas, kurio uždavinys visa tai perduoti vyriausybei.

Minėtasis biuletenis perteikia ir imigracijos ministerio J. Couture pareiškimus. Jis taip pat pasidžiaugė surengtu seminaru, jį pavadino "nauja pradžia" ir pažadėjo įieškoti naujos formulės etninių grupių vaidmeniui prancūziškoje visuomenėje. Taipgi jis pažadėjo rūpintis pagalba ateiviams, kad lengviau galėtų prisitaikyti prie naujų sąlygų. Tam reikalui tarnausianti COFY institucija. Jos pareiga būsianti rūpintis lingvistiniais, socialiniais ir kitokiais ateivių klausimais. Tuo būdu esą bus rasta nauja vieta etninėm grupėms naujame Kvebeke. Iki šiol etninės grupės Kvebeke buvusios užmirštos. Tas laikas jau praėjęs. Šis seminaras buvęs nauja pradžia, kurią teikia istorija. Nb.

Devintajame ateitininkų kongrese Klevelande dalyvavo keletas ateitininkų moksleivių, studentų ir senoraugių atstovų. Jaunasis Malška dalyvavo svarstybose apie dvasinį atsinaujinimą ir padarė pranešimą, liečiantį religinį jaunimo susikaupimą Montrealyje.

Greitas ir užslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einaamasis s-tas	6.0%	Asmenines	10.5%
Taupomasis s-tas	7.5%	Nekiln. turto	10.0%
Pensijų planas	8.5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 1 m.	8.75%	Investicines nuo	10.5%
Term. ind. 2 m.	8.75%		
Term. ind. 3 m.	9.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmdieniais neribama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemont Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Slaptas laikraštis "Neringoje"

"Neringos" stovyklavietėje surengtoje stovykloje, kuriai vadovauja N. Pr. Marijos seserys, daug dėmesio buvo skirta lietuviškai spaudai. Čia pateikiame torontiečio stovyklautojų rašinį iš stovyklinio laikraščio "Neringos Draugas" 1977 m. birželio 26 — liepos 9 d. RED.

Trečiadienio naktį pasirodė pagrindinis laikraštis. Sakoma, kad penki stovyklautojai iš vyresniųjų namelių slapstai išleido "Aušros" laikraštėlį. Jie visiems nameliams padarė kopijas ir jas išdalino nakties metu. Ketvirtadienio rytą komunistų policija (KGB) ėjo per namelius ir konfiskavo visas kopijas "Aušros". Jie suėmė visus, kurie išleido laikraštį. Greitai susidarė peticija, kad būtų paleisti visi stovyklautojai, kurie buvo suimti. Peticiją pasirašė 102 žmonės. Prie vėliavų pakėlimo visi suimtieji buvo paleisti.

Tuoju pat po vėliavų pakėlimo visa stovykla nužygiavo prie

dintos ir neatsispyndi statistiniuose duomenyse. Su šia mintimi nesutinka unijas jungiantis Kanados Darbo Kongresas, o taip pat ir dvi didžiosios Kanados verslininkų organizacijos — Kanados Darbo Rūmai ir Kanados Pramonininkų Draugija. Kongreso pirm. J. Morris pareikalavo specialią federacinę vyriausybės investicijų naujiam darbui parūpinti. Be to, Kanados Darbo Kongresas jau anksčiau yra pasiūlęs sustabdyti pajamų mokesčius vienam mėnesiui visiems kanadiečiams, kurių metinės pajamos nesiekia \$15,000, o po to įvesti jiems nuolatinį 5% sumažinimą, padidinti mėnesines senatvės pensijas \$50.

Kanados statistikos duomenys liudija šio krašto apyvartos (gaminiių ir paslaugų) kritimą 0,6% antrajame šių metų ketvirtyje. Ekonominis sulėtėjimas pranašauja dar didesnę bedarbių skaičių. Opozicinės partijos federaciniam parlamente pareikalavo sušaukti iki spalio 17 d. atostogauti paleistus parlamento narius ir priimti naują biudžetą su pajamų mokesčių nuolaidomis. Ši reikalavimą atmetė finansų min. D. Macdonaldas, teisindamas š.m. kovo 31 d. biudžetu, kuriame buvo padaryta finansinių lengvatų, tik jos dar nėra pilnai įgyven-

ketvirto namelio. Norbertas užkalė pirmus žirginėlius ant namelio stogo, paminint Basanavičiaus kovą išlaikyti Lietuvos liaudies meną ir tautosaką.

Per Basanavičiaus dieną visi nameliai turėjo pasikalbėjimus apie Basanavičių. Mažiams pasakojo apie Basanavičių ir "Aušrą". Jie visi nupiešė Basanavičių. Vidutinieji nameliai turėjo po dvi pamokas. Pirmą pamoka buvo apie Basanavičių, o antrą — apie Basanavičiaus "Aušrą". Vyresnieji kalbėjo apie Basanavičiaus pastangas atgaivinti Lietuvos liaudies meną ir tautosaką.

Taip pat buvo atvažiavęs svečias Perkūnas, kuris parodė savo skaidrių programą apie savo šeimos kilmę. Jis keliavo į Lietuvą atsturi savo šeimos "Šaknų". Perkūnas stovyklautojams padarė didelį įspūdį, kadangi jis pats tik prieš 5 metus išmoko lietuviškai kalbėti.

Diena baigėsi su spaudos baliumi. Penki laikraščiai ir penki žurnalų varda buvo išdalinti nameliams. Visi nameliai turėjo papasakoti apie savo laikraštį arba žurnalą ir sugalvoti pasirodymą apie žurnalą ir laikraščio pavadinimą.

Pirmą vietą laimėjo vienuoliktas namelis už savo pasirodymą apie "Dirvą". Du jaunesnieji nameliai laimėjo antrą vietą. Jie pristatė "Tėviškę Žiburius" ir "Laiskai Lietuviams". Trečią vietą laimėjo "Skautų Aidas". Kiti laikraščiai ir žurnalai buvo: "Pasaulio Lietuvis", "Eglutė", "Ateitis", "Draugas", "Darbininkas" ir "Keleivis". Si diena sustiprino visų stovyklautojų lietuviškumą.

Vaidila Banelis, 12 n.